



**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MERHAMET
DÜZEYLERİNİN SPOR YAPIP YAPMAMA DURUMUNA
GÖRE İNCELENMESİ**

Ahmet SAVAŞ

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Öztürk AĞIRBAŞ
2021
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.
BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MERHAMET DÜZEYLERİNİN SPOR YAPIP
YAPMAMA DURUMUNA GÖRE İNCELENMESİ**

(Comparision of University Students Compassion Levels in Relation to Doing Sports)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ahmet SAVAŞ

Danışman: Doç. Dr. Öztürk AĞIRBAŞ

2. Danışman: Doç. Dr. İzzet UÇAN

Bayburt
Ağustos, 2021

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinin Merhamet Düzeylerinin Spor Yapıp Yapmama Durumuna Göre İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

09 / 09 / 2021

İmza

Ahmet SAVAŞ

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam süresince tecrübelerini ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Öztürk AĞIRBAŞ' a ve yüksek lisans eğitimim ve tez sürecim boyunca bilgi, birikim ve deneyimleri ile bana sürekli destek olan kıymetli ikinci danışmanım Doç. Dr. İzzet UÇAN, Dr. öğretim üyesi Murat OZAN ve Öğretim görevlisi Bülent TATLISU' ya şükranlarımı sunar, teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak çalışmalarım boyunca beni yalnız bırakmayan başta aileme sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.



ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MERHAMET DÜZEYLERİNİN SPOR YAPIP YAPMAMA DURUMUNA GÖRE İNCELENMESİ

Ahmet SAVAŞ

Eylül 2021, 55 sayfa

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin spor yapıp yapmama durumlarına göre merhamet düzeylerini incelemektir.

Araştırmaya Atatürk Üniversitesinin farklı bölümlerinde okuyan 362 kadın ve 494 erkek olmak üzere toplam 856 kişi gönüllü olarak katıldı. Pommier (2011) tarafından geliştirilip Akdeniz ve Deniz (2016) tarafından Türkçe'ye uyarlanan 'Merhamet Ölçeği' kullanıldı. Elde edilen veriler SPSS 25.0 istatistik paket programında, 'Bağımsız Örneklem T Testi' ve çoklu grup karşılaştırmalarında 'Tek Yönlü Varyans Analizi' ile birlikte anlamlı farklılıklar tespit etmek için TUKEY testleri ile analiz edildi. Sonuçlar .05 anlamlılık düzeyinde yorumlandı.

Araştırma verileri incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre tüm alt boyutlarda ve merhamet ölçeği toplam puanı 'değerler arasında, yaş değişkenine göre 'sevecenlik', 'paylaşımların bilincinde olma' alt boyutları ve 'toplam merhamet' düzeylerinde, 'ev hanesinin maddi gelir değişkenine' göre 'sevecenlik' ve 'umursamazlık' alt boyutlarında, spor durumu değişkenine göre 'bağılantısızlık' ve 'ilişki kesme' alt boyutunda, 'spor türü değişkenine göre' 'bağılantısızlık' alt boyutunda, spor yapma süresi değişkenine göre 'paylaşımların bilincinde olma', 'bağılantısızlık', 'ilişki kesme' alt boyutlarında ve 'toplam merhamet' düzeylerinde gruplar arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Diğer alt boyutlarda ise anlamlı fark tespit edilmemiştir.

Araştırmada cinsiyet, yaş, ev hanesi maddi geliri, spor yapma durumu, spor türü, spor yapma süresi merhametin çeşitli boyutlarında etkili iken; öğrenim gördüğü bölüm merhamet konusunda etkili bir değişken olmadığı sonuçlarına ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Duygu, merhamet, spor.

ABSTRACT

MASTER'S DISSERTATION

COMPARISON OF UNIVERSITY STUDENTS COMPASSION LEVELS IN RELATION TO DOING SPORTS

Ahmet SAVAŞ

September 2021, 55 pages

The aim of this study is to examine the compassion levels of university students according to whether they do sports or not.

A total of 856 people, 362 women and 494 men, studying in different departments of Atatürk University, participated in the research voluntarily. The "Compassion Scale" developed by Pommier (2011) and adapted into Turkish by Akdeniz ve Deniz (2016) was used. The obtained data were analysed with SPSS 25.0 statistical package program, 'Independent Sample T Test' and 'One Way Analysis of Variance' in multi-group comparisons, together with TUKEY tests to detect significant differences. The results were interpreted at the .05 significance level.

When the research data are examined, the total score of the compassion scale in all sub-dimensions according to the gender variable and the total score of the "kindness" according to the age variable, the sub-dimensions of 'awareness of sharing' and 'total compassion' according to the age variable differed from the financial income variable of the household. According to the 'kindness' and 'indifference' sub-dimensions according to the sport status variable, in the 'disconnection' and disconnection sub-dimension according to the sport type variable, in the 'disconnection' sub-dimension according to the sport type variable, and in the "time to do sports" sub-dimension according to the variable Significant differences were found between the groups in the sub-dimensions of 'being aware of sharing', 'disconnection', 'disconnection' and 'total compassion'. No significant difference was found in other sub-dimensions.

In the research, while gender, age, household income, sports status, type of sports, duration of sports are effective in various dimensions of compassion; It was concluded that the department he studied was not an effective variable in compassion.

Keywords: Emotions, self-compassion, sport.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	viii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	ix

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş	1
Araştırmanın Problemi	1
Araştırmanın Alt Problemleri	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	2
Varsayımlar	3

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve Alan Yazın Derleme	4
Merhamet	4
Merhamet'in Ortaya Çıkışı	7
Merhametle İlişkili Kavramlar	8
Merhamet ve acıma	8
Merhamet ve altruizm	9
Merhamet, empati ve sempati	9
Merhamet ve şefkat	9
Merhametin Tahammül ve Hoşgörü İlişkisi	10
Fair Play ve Merhamet İlişkisi	10
Spor ve Önemi	11
Psikoloji ve Spor İlişkisi	13
Gelişim psikolojisi.	13
Sosyal psikoloji.	13
Bilişsel psikoloji	13
DeneySEL psikoloji	14
Klinik psikoloji.	14
Spor psikolojisi.	14
Literatürde Merhamet ile İlgili Yapılan Yerli ve Yabancı Çalışmalar	16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Materyal ve Metod.....	19
Araştırma Modeli.....	19
Araştırma Grubu	19
Veri Toplama Araçları	19
Verilerin Analizi	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular	21
----------------	----

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç	36
KAYNAKÇA.....	44
EKLER	52
EK 1. Etik Kurul Raporu	52
EK 2. Veri Toplama Aracı.....	53
ÖZGEÇMİŞ	55

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	21
Tablo 2. Merhamet Ölçeği Tanımlayıcı İstatistik ve Güvenirlik Analiz Sonuçları	22
Tablo 3. Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	22
Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Spor Türü Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	23
Tablo 5. Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	24
Tablo 6. Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	25
Tablo 7. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	26
Tablo 8. Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	27
Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	28
Tablo 10. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	29
Tablo 11. Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	30
Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Bölüm Durumuna Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	31
Tablo 13. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Bölüm Durumuna Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	32
Tablo 14. Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	32
Tablo 15. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	33
Tablo 16. Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması	34

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

%	: Yüzde
F	: One Way ANOVA Test Değeri
N	: Örnek Sayısı
P	: İstatistiksel Anlamlılık Düzeyi
Ss	: Standart Sapma
t	: Independent Student T Test Değeri
TDK	: Türk Dil Kurumu
$\bar{X}$	: Ortalama Değer



BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Spor bireyleri zihinsel, fiziksel ve ruhsal yönleri bakımından geliştirmektedir. Nitekim spor bireylerin sosyalleşmesini, insan iradesini ve duyarlılığını artırmakta ve duygusal yönden de geliştirmektedir. Özellikle sporun bireylerde birçok duygu ve duyarlılığı artıracakı düşünülmektedir. Spor alanında bu konuda daha önce araştırma yapılmamasına rağmen, merhametin genişletilmesi, spor bağlamında araştırma sayısını da son dönemde artırmıştır. Bunun en büyük nedeni olarak merhametin; sporcuların yaşayabilecekleri aksaklıkları, duygusal zorlukları ve başarısızlıkları yönetirken onlara destek olabileceği belirtilmiştir. (Sutherland vd., 2014; Crozier, Mosewich, & Ferguson, 2019). Uygulanan çeşitli faktörlere bağlı olarak veriler değerlendirilmekte ve literatüre önemli bilgiler kazandıracağı düşünülmektedir. Bireyin kendisine karşı merhametinin artması, özellikle spor bağlamında yapılan araştırmaların odağı olmuştur. Bunun nedeni olarak sporcular için yaşayabilecekleri aksaklıkları, duygusal zorlukları ve başarısızlıkları yönetirken aynı zamanda olumlu refahı teşvik etmeleri açısından yararlı bir kaynak olabileceği düşünülmektedir (Mosewich, Crocker, & Kowalski, 2014; Reis vd., 2015; Sutherland vd., 2014).

İnsanoğlu sürekli olarak değişime ve yeniliğe açıktır. Özellikle yaşam şartlarını iyileştirerek daha iyiyi, daha güzeli istemesi insanın hareket tarzlarında da yeniliklere neden olmuştur. Mevcut araştırma üniversite öğrencilerinde spor yapıp yapmama durumunun merhamet düzeyini belirlemesi amacıyla yapılmış ve bildiğimiz kadarıyla literatürde merhamet düzeyi üzerine çalışma sayısı oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Nitekim çalışmanın yukarıda belirtilen durumundan ötürü kıymetli bir çalışma olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin spor yapıp yapmama durumlarına göre merhamet düzeylerinin çeşitli değişkenler (spor yapma durumu, yapılan spor türü ve haftalık spor yapma süresi, cinsiyet, yaş, üniversite eğitim alanı ve gelir düzeyi) bakımından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Problemi

Üniversite öğrencilerinin spor ve farklı değişkenlere göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?

Araştırmanın Alt Problemleri

- ✓ Üniversite öğrencilerinin spor yapma durumuna göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin spor türüne göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin spor süresine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapmayan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapmayan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin üniversitede almış oldukları eğitim alanına göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapan Üniversite öğrencilerinin üniversitede almış oldukları eğitim alanına göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Üniversite öğrencilerinin aile maddi gelirine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapan üniversite öğrencilerinin aile maddi gelirine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?
- ✓ Spor yapmayan üniversite öğrencilerinin aile maddi gelirine göre merhamet düzeyleri arasında fark var mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

- ✓ Bu araştırmada, Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde okuyan öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.
- ✓ Alt problemlerde sunulan demografik özellikler ile sınırlıdır.

Varsayımlar

- ✓ Araştırmanın objektif, güvenilir ve geçerli olduğu varsayılmıştır.
- ✓ Araştırmada bireylerin bütün soruları anladıkları varsayılmıştır.



İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve Alan Yazın Derleme

Merhamet

Merhamet, kökeninde Budist bir kavramdır ve araştırmacılar Paul Gilbert ve Kristen Neff, bunun batı psikolojisi araştırma ve terapisindeki kavramsallaştırılması hakkındaki tartışmayı şekillendirmiştir (Baltzell, Röthlin, & Kenttä, 2019).

Geçmişten günümüze kadar gelen merhamet kavramı, toplumlarda erdemli olmanın bir koşulu olmasının yanı sıra zor şartlar altındaki bireylere karşı geliştirilen bir duygu olarak ifade edilmektedir (Uğurlu, & Eti Aslan, 2017; Akın, 2018; Tanrikulu, 2019, s.5). Kökeni Arapça bir kelime olan merhamet, Türk Dil Kurumuna (TDK) göre canlıların karşılaştıkları kötü durumlardan dolayı duyulan acıma ve üzüntü olarak ifade edilmektedir (TDK, 2020). Başka bir ifadeye göre merhamet, kişilerde yardım etme hissi oluşturan sıkıntıyı giderme isteği ve çabası içeren iyilik yapma durumu olarak da tanımlanmaktadır. Nitekim merhametin farklı olumsuz duygulara karşı olumlu etkiye sahip olduğu da bilinmektedir. (Gilbert, 2009; Kant, 2017; Nas, & Sak, 2020).

Merhamet özünde çeşitli değişkenler ile ilişkili olduğu, dolayısıyla eğer kişi yalnızsa, şefkat deneyiminin bireyin yaşamının olumsuz etkilenecek bir yönü olması kuvvetle muhtemel olabilecektir. Merhametin, herhangi bir güdü gibi kişiler arası bir akışa sahip olduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, bazı insanlar bu akışın farklı yönlerini deneyimlemeyi zor bulmaktadır. Örneğin, başkalarına şefkat göstermek tolere ediliyor olabilir. Ancak başkalarından şefkat görmenin ve kendilerine karşı şefkatli olmanın zor ve korkulu olduğu belirtilmektedir. Gerçekten de araştırmalar, özeleştirici yapanların merhametle mücadele ettiğini, hatta merhametten korktuklarını bulmuştur. Örneğin, başkalarının şefkatinden korkan insanlar, başkalarının kendilerine yönelik yardım ve şefkatli davranışlara yol açan olumsuz sosyal yargılarının olasılığı konusunda endişelenebilirler (*yeterince güçlü değiller, yardıma ihtiyaçları var*). Bu olumsuz yargı korkuları, bireyin sosyal bağlamlarını güvensiz olarak görmesi nedeniyle, diğerlerinden uzak durma, iyi numara yapma veya kişisel ayrıntıları paylaşmama gibi güvenlik davranışları için gerekçe sağlar. Merhametin korkularının ayrıca depresyon, stres ve kaygı gibi zihinsel sağlık sorunlarının yanı sıra utançla da ilişkili olduğu gösterilmiştir (Gilbert, McEwan, Matos, & Ravis, 2011; Kirby, Day, & Sagar, 2019; Merritt, & Purdon, 2020; Best, Herring, Clarke, Kirby, & Gilbert, 2021).

Bireyler için olumlu bir motivasyon kaynağı olan merhamet, kişilerin birbirlerini anlamasında ve başkalarının acılarından etkilenmeyi, kişinin farkındalığını başkalarının acısına açmayı ve ondan kaçınmamayı veya ondan kopmamayı, duyguları ve acılarını hafifletme arzusu gibi fonksiyonları barındırmaktadır. Özellikle pozitif bir anlayış sunması ve yanlış yapılan bir durumda dahi yargılayıcı olmayan bir anlayış sunması ile eylemleri ve davranışları paylaşılabılır kılmaktadır (Neff, 2003; Goldin, & Jazeri, 2017; Nas, & Sak, 2020).

Dini açıdan bakıldığında merhamet, özellikle İslam dininde üzerinde durulan konulardan bir tanesidir. Özellikle Hz. Peygamber'in âlemlere rahmet olarak gönderilmesi (Enbiya, 107), inananlara karşı çok şefkatli ve çok merhametli olması (Tevbe, 128), kendisine zulmedenlere bile lanet etmemesi, bu kişilere lanet edilmesi teklif edildiğinde ise, 'Hayır, ben lanet okumak için değil, âlemlere rahmet olarak gönderildim' (Müslim, Birr, 87) ifadeleri. 'Merhamet ediniz ki merhamet olunasınız, affedip bağışlayınız ki siz de bağışlanasınız' (Buhari, Rical:371). 'Merhametli olana Allah da merhamet eder, siz yeryüzündekilere şefkat ve merhamet gösterin ki, göktekiler de size merhamet etsinler' (Tirmizi, Birr, 16). Nevi'nden Hadisler İslâm dini bakımından merhametin ne kadar önemli olduğunu vurgulamıştır (Hacıkeleşoğlu, & Kartopu, 2017). Nitekim İslam dini, bütün insanlığı kapsayıcı ve bütünleştirici bir niteliğe sahiptir. Ayrıca merhamete doğuştan sahip olduğu düşünülmektedir. Nitekim birçok ayet ve hadis; O'na (İsa'ya) İncil'i verdik ve kendisine tabi olanların kalplerine şefkat ve merhamet duygusu koyduk '(Hadid, 57/27) ayetinde Hz. İsa'ya tabi olanların kalplerine merhamet koyulduğu ifade edilirken, Hz. Peygamber'in can çekişmekte olan bir çocuk karşısında ağlaması üzerine neden ağladığı sorulduğunda, 'Bu gözyaşı Allah'ın kullarının kalplerine koyduğu bir rahmettir. '(Müslim, Cenaiz, 11) ifadesiyle karşılık vermesi merhamet duygusunun biyolojik kökenlerine dair ipuçları vermektedir. Merhamet duygusunun insandan insana farklılık göstermesinin birçok faktöre bağlı olduğu belirtilmektedir. Dahası aile, çevre, çevre etkileşimleri ve yaşadığı tecrübeler merhamet düzeyinde farklılıklara neden olduğu düşünülmektedir (Hacıkeleşoğlu, & Kartopu 2017). Ayrıca bireylerin merhamet düzeyleri motivasyon, empati, duyarlılık, sempati ve sıkıntıya duyarlılık gibi faktörlerin etkilediği ve merhamet düzeyinin yaşam doyumu ile pozitif bir ilişkiye sahip olduğu belirtilmektedir (Kapıcıoğlu, 2019, s.11; Zengin, 2020, s.57; Li vd., 2021).

Merhamet, geçmişten günümüze kadar toplumlarda önemli bir yere sahip olmasına karşın uzun yıllar ihmal edilmiş ve psikolojinin alt dalları olan; empati ve prososyal kavramları altında incelenmiştir (Gilbert, 2005; Akdeniz, 2014, s.4). Öte yandan merhamet duygusu; şefkat, acıma ve empati gibi durumlara benzerlik gösterdiği için birbirleriyle karıştırılmaktadır (Deane-Drummond, 2017; Nas, & Sak, 2020). 19 yy. 'da Schopenhauer tanımına göre

merhamet; insanı insan ve insancıl yapan, insan sevgisinin kökeninde bulunan, adalet ve insan sevgisine ulaştıran bir duygu olduğunu (Akın, 2018; Tanrıkulu, 2019, s.9) ve başka bir ifadeyle yabancı insanlara karşı içgüdüsel olarak oluşan duygusal hassasiyet ve kaygılarına destek olan, yardım etmeyi amaçlayan davranış biçimi olarak da tanımlamıştır (Tanrıkulu, 2019, s.12). Nitekim öz merhamet kişinin kendi acısına dokunulmasını ve ona açılmasını içermekte ve ondan kaçınmayı veya ondan kopmayı değil, kişinin ıstırabını hafifletme ve kendini iyilikle iyileştirme arzusu uyandırmaktadır. Kendine şefkat aynı zamanda kişinin acısına, yetersizliklerine ve başarısızlıklarına yargısız bir anlayış sunmayı da içermekte ve böylece kişinin deneyimi daha büyük insan deneyiminin bir parçası olarak da görülmektedir (Neff, 2003).

Merhamet, temel olarak bireylerinin birbirine bağlılığını veya eşitliğini kabul ettiği, başka bir ifadeyle kişi diğerlerinden üstün olduğu ya da daha çok hak ettiği için kendisine genişletilmez olduğu vurgulanmaktadır (Brown, 1999; Neff, 2003). Dolayısıyla merhamet duymak, kişinin kusurlarını ve zayıflıklarını görmezden gelmeyi, tamamen insan olarak kendine saygı duymayı gerektirmektedir. Ancak bazı bireyler ise merhametin insanın aktifliğini azaltabileceğini ifade ederler (Neff, 2003). Bu düşüncenin aksine merhametten dolayı başarısızlıkların fark edilmediği ya da düzeltilmediği çıkarılmamalı, optimal işleyiş ve sağlık için gerekli eylemlerin nezaket ve sabırla teşvik edildiği anlamına geldiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla merhametin pasiflik veya eylemsizlik anlamına gelmediği ve pasifliğe yol açmanın daha yüksek olan merhamet eksikliği olduğu vurgulanmaktadır. (Neff, 2003). Ayrıca merhamet kavramıyla ilgili yanlış bilinen anlayışlar da bulunmaktadır. Bu yanlış bilinen anlayışlar merhametin tam olarak anlaşılmamasına neden olabilmektedir. Bunlar;

1. Merhamet zayıfların duygusu olarak değil, güçlülerin zor elde ettikleri bir durum olarak belirtilmektedir.
2. Merhametli insan, zor durumda olan bir insanın yanına sadece iyi kalp ile giden insan değil, giderken yanında birçok duyguyu da (sevgi, nefret, acı, tatlı duygular) beraberinde götürür.
3. Merhamet, başkalarına her istediklerini vermek değildir.
4. Merhamet sürekli nazik olmak değildir. Çoğunlukla şiddet içermeyen, sevecen, anlayışlı davranış tarzını içerse de bazı durumlarda etkili olabilmek için sert ve kuralcı olmayı gerektirmektedir.
5. Merhamet yalnızca doğal bir duygusal tepki, etik gereklilik veya akılcı gerekçeler dizisi değildir. Aynı zamanda ahlaki bir erdem olarak, insanı insan yapan bir özellik ve manevi tecrübenin bir parçasıdır.

6. Merhamet gösteren bir kişi geri bildirim (ödöl) almayı beklememelidir. Bir nevi iyilik yap denize at prensibine dayanmaktadır. Ancak bu durum kişinin merhamet göstermesinde temel motivasyon haline gelirse başkalarının mutluluğunu arttırmaktan ziyade, ego tatminine dönüşebileceği ve bu durumun merhamet gösterilen kişiye yardımdan ziyade zarar verme riskini oluşturabileceği düşünülmektedir. (Dalgalı, 2019, s.6).

Merhametin bağlantılı olduğu değerler; yardımseverlik, saygı, sevgi, hoşgörü, güven, sabır, adalet, sorumluluk, alçak-gönüllük ve duyarlılıktır. Nitekim merhamet karmaşık, çok yönlü bir psikolojik ve sosyal bir süreç olmakla beraber, yukarıda ifade edilen birçok değer merhametin bir parçasını oluşturmakta ve ıstırap çeken tüm canlılarla evrensel olarak sempati kurduğu belirtilmektedir. Schopenhauer (2014), merhameti hem vicdan sahibi olma hem de sevgi ile yakın bir ilişkide düşünürken, Echart'a göre merhamet adalet yoluyla kişiyi diğer insanlarla olan ilişkilerine yönlendirir ve bu bağlamda adalet anlamına geldiği ifade etmektedir (Dalgalı, & Gürses, 2018).

Merhamet ile bireylerin kendilerine zarar vermesine izin vermeyeceği gibi bireylerin ve çocukların sağlıklı gelişimlerini teşvik etmek için şartlar veya kısıtlamalar getirebilmektedir (Neff, 2003). Merhamet özellikle üç temel bileşeni kapsamaktadır. Bunlar sıralanacak olursa;

1. Kendine nezaket iyiliğini genişletmek, sert yargı ve özeleştirmeden ziyade kendini anlamak,
2. Ortak insanlık deneyimlerini, onları birbirlerinden ayıran ve izole eden olarak görmekten ziyade daha büyük insan deneyiminin bir parçası olarak görmek,
3. Farkındalık-acı verici düşüncelerini ve duygularını tutma, onlarla aşırı özdeşleşmek yerine dengeli bir farkındalık içinde olmayı kapsar (Jopling, 2000; Neff, 2003).

Merhamet'in Ortaya Çıkışı

Merhamet, Kant'a göre bir duygu olmakla beraber, doğuştan gelir ya da gelmez ama sipariş verilemeyeceği, dolayısıyla bir görev olmaya yatkın olmayacağını ifade etmiştir. Merhametli hissetmek bir görev değildir ama kendi içinde bunu hissetme yeteneğini geliştirmek bir görevdir. Ayrıca merhamet kişiye zorla dayatılamayacağı gibi, ancak geliştirilebilir bir kapasiteye sahip olduğu belirtilmektedir. Diren yaptığı çalışmada bakım personellerinin duygusal zekâları, kişilik özellikleri, yaşlılara yönelik tutumları ve merhamet arasındaki ilişki neticesinde elde ettiği sonuca göre; yaşlı bakım çalışanlarının duygusal zekâlarını kullanabilme yetilerinin ve kişilik özelliklerindeki iyi tutumlarının; yaşlılara yönelik merhamet duyabilmelerini, merhamet duydukları yaşlılarla ilgili daha iyi bakım eylemine geçebilmelerini

sağladığı tespit etmiştir. Öte yandan merhametin sıcakkanlılık, nezaket, destek gibi davranışlar ile bağlantısı bulunduğu, çok yönlü bir süreç olmasının yanı sıra merhametin beyinde değişiklikler meydana getirdiğini gösteren çalışmalar ışığında, insanda geliştirilebilir-eğitilebilir merhamet kapasitesinin olduğu rapor edilmiştir (Dalgacı, & Gürses, 2018; Erich Von, & Angelica, 2000; Diren, 2018).

Merhametle İlişkili Kavramlar

Literatür incelendiğinde acıma, empati, sempati ve merhamet kavramlarının karıştırıldığı belirtilmektedir. Ayrıca merhamet kavramını acıma, altruizm, şefkat, empati ve sempati gibi kavramlarla bir arada geçtiği ya da birbirlerinin yerine kullanılabileceği belirtilmektedir (Deane-Drummond, 2017; Nas, & Sak, 2020). Pek çok psikolojik teori, bireylerin öncelikli olarak kendi çıkarlarına sahip olduklarını, kendileri için diğerlerinden daha fazla endişe duyduklarını varsayarken ortak deneyimler, insanların genellikle değer verdikleri diğer kişilere ve hatta yabancılara karşı olabileceğinden çok daha sert ve kaba davrandıklarını göstermiştir. Kendine karşı bu tür bir şiddet bazen bir anlaşma korkusundan, kendine düşkünlükten veya benmerkezcilikten kaynaklanabilirken, merhametli olmanın ben-merkezli olmayı gerektirmediği, şefkat ve ilgi duygularını artırma eğiliminde olduğu belirtilmektedir (Rubin, 1998; Neff, 2003).

Merhamet ve acıma.

Acıma; başka bir kimsenin veya canlının mutsuzluğuna karşı duyulan üzüntü olarak ifade edilmektedir (Web1, 2021). Başka bir ifadeyle acıma, kötü durumdaki bireylere doğru, aşağı doğru karşılaştırmaların ortaya çıkardığı olumsuz bir durum olarak da tanımlanmaktadır. Genel olarak yorumlandığında, acıma aynı zamanda olumsuz bir duygusal durumdur, ancak insanların görünüşte daha aşağı olan diğerlerine karşı aşağı yönlü karşılaştırmalı tepkilerini tanımladığı ve kıskançlığın tersi bir duygu olarak ifade edildiği belirtilmektedir (O'Brien, Kristal, Ellsworth, & Schwarz, 2018).

Öte yandan acıma duygusu empati içeren bir yaklaşım olduğu için kişi acıdığı insanın halini anlamakta, onun ıstırabını yaşamakta ve bir nevi kendini sorumlu tutmaktadır. Dinsel açıdan bakıldığında ve insani değer ekseninde düşünüldüğünde insanın engin yükselişini ifade etmektedir (Gör, 2013, s.21). Ancak acıma duygusunun, karşıdakini küçümsemeyerek hissedilen bir duygu olarak ortaya çıktığını ve başka bir şekilde ortaya çıkmasının zor olduğu belirtilmektedir (Nas, & Sak, 2020).

Merhamet ve altruizm.

Altruizm, bireyin karşılık beklemeden, başkasının yararına gösterilen gönüllü davranışlar olarak ifade edilmektedir (Chou, 1996; Düzgüner, 2019). Altruizmin diğer bir ifadeyle özgecilik, merhamete oldukça yakın olarak görünse de farklılıklar göstermektedir. Özellikle altruizm, prososyal bir niteliğe sahip olmanın yanı sıra motivasyona hitap etmeme olarak da belirtilmektedir (Pommier, 2011; Yıldız, & Yanık, 2017).

Merhamet, empati ve sempati.

Empati ve sempati birbiriyle ilişkili olsa da farklı çağrışımlara sahip iki kavram olmakla beraber, sosyal davranışın gelişiminde çok önemli rol oynarken olumlu sosyal davranışın da ana motivasyon kaynaklarından (Lim, & DeSteno, 2016; Ying, Li, & Tan, 2021). Temel olarak empati, diğer insanların duygusal durumlarının anlaşılması ve paylaşılması anlamına gelir (Cohen, & Strayer, 1996; Ying vd., 2021). Empati duygu ve bilişsel olarak sınıflandırılmaktadır. Duygusal empati, başka bir kişinin duygularının deneyimi iken, bilişsel empati, başkalarının inançlarını ve niyetlerini anlamak yerine başka bir kişinin duygularını anlamak olarak ifade edilmektedir (Lim, & DeSteno, 2016; Ying vd., 2021).

Sempati, başka bir kişinin sıkıntısı için duyulan endişe veya üzüntü duygusu olarak tanımlanmaktadır (Jolliffe, & Farrington, 2006; Vossen, Piotrowski, & Valkenburg, 2015; Ying vd., 2021). Sempatinin, olumlu sosyal davranış ve anti sosyal davranışla, duygusal empatiden daha güçlü bir şekilde ilişkili olduğu kabul edilmektedir (Hanson, 2003; Walter, 2012; Wang, Wen, Fu, & Zheng, 2017).

Özellikle kişiler arası iletişimde önemli role sahip olduğu belirtilen empati ve sempati, bireylerin sosyalleşme süreci ve aşamasında önemli fonksiyonları barındırdığı ifade edilmektedir (Barton, & Garvis, 2019; Ying vd., 2021). Ayrıca empati ve sempati düzeyi yüksek olan kişilerde sosyalleşme düzeylerinin daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Carlo, vd; 2007).

Merhamet ve şefkat.

TDK'na göre sevecenlik anlamına gelen şefkat, merhamet duygusunun olgunlaştırılmış adımı ve daha ilerisi olarak belirtilmektedir. Başka bir deyişle merhametin şefkati kapsayıcı bir özelliği bulunduğu ifade edilmektedir. Bu durumu özetlemek gerekirse; merhamet herkese ve her şeye şefkatle yaklaşmaktır (Hökelekli, 2011; Nas, & Sak, 2020). Şefkat bir insanın başkasının iyiliğinden duyduğu rahatlık ve bir tür sevgi göstergesi olarak da ifade edilmektedir. Özünde şefkat ve merhamet, insanlarda bulunabilecek sertliği gideren ve nefreti engelleyen bir duygu olarak karşımıza çıkmaktadır (Gör, 2013; s.31).

Merhametin Tahammül ve Hoşgörü İlişkisi

Hoşgörünün alt boyutlarından biride merhamettir. Bu iki kavram birbirleri arasında ilişkisi bulunmaktadır. Kişiler arasındaki ilişkilerin mevcut dönem ve geleceğe ilişkin şekillenmesinde merhamet duygusu önemlidir. Nitekim zor durumda ya da düşmüş birisine karşı merhamet duygusu gelişmelidir. Ancak hoşgörülü olmayı tercih etmeyen birisi kendisinden farklı inanışlara, görüşlere veya etnik kökenlere sahip birilerinin zor dönemlerinde merhamet duygusu göstermemesi, gelecekteki dönemlerde kendisine karşı da merhametsiz davranılmasının neden olabileceği belirtilmektedir (Çavuş, 2019, s.45; Tatlısu, & Bayraktar, 2020).

Kişilerin birbirlerine karşı saygı, sevgi ve anlayışla yaklaşımları hoşgörü kavramı olarak tanımlanmaktadır. Dahası hoşgörünün esasında, farklı inanç ve değerlerin varlığını kabullenebilme düşüncesi yattığı ifade edilmekte ve kişilerde var olması gereken değerlerden bir tanesi olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca hoşgörü, merhamet eksikliği nedeniyle meydana gelebilecek büyük sorunların oluşmasını da engellediği belirtilmektedir (Topuz, 1995; Çavuş, 2019, s.28-45; Tatlısu, & Bayraktar, 2020).

Hoşgörü bireyleri yücelten bir erdem olmasının yanında bireyin yüksek kültür seviyesinde bir özellik/nitelik kazandığının da göstergesi olduğu ifade edilmektedir (Kolaç, 2010). Hoşgörülü bireyin sahip olduğu özellikler; Demokratik, eğitilmiş, empati yeteneğine sahip, etkili iletişim becerilerine sahip, farklılıklara saygılı, geniş bakış açısına sahip, insan sevgisi sahip, nesnel, olumlu bakış açısına sahip, sabırlı, sorgulayıcı, tutarlı davranmalı ve zengin kültüre sahip olması gerektiği belirtilmektedir. (Türe, & Ersoy, 2014, s.40). Özellikle merhamet üzerinde durulması gereken önemli konulardan bir tanesidir. Merhamet ilerleyen yıllarda etkisini daha iyi gösterirken, çocukluk dönemlerinde zor şartlarla yaşayanlara karşı merhamet duygusu ile yaklaşılması onların suç eğilimlerini artmasına neden olacağı aşikardır. Ayrıca merhamet, dışlanma ve kötü muameleler yapmanın önüne geçtiği belirtilmektedir (Çavuş, 2019, s.45).

Fair Play ve Merhamet İlişkisi

Spor gerek ulusal anlamda gerekse evrensel boyutta barış, dostluk, hoşgörü ve işbirliği kavramlarını bünyesinde barındırmaktadır. Spor bireysel gelişimin yanı sıra toplumsal olarak barış ve hoş görünün oluşabilmesi için bir araçtır. Bir başka tanımdan yola çıkarsak spor, insanların bireysel ve toplumsal olarak fiziksel, psikolojik ve düşünsel olarak yeteneklerini belirlenmiş bir düzen içerisinde gelişmesini ve ortaya çıkmasını sağlamaktadır (Durusoy, 1991). Spor sadece bir eğitim aracı olarak görülmemelidir, çünkü günümüzde toplumun birçoğu

tarafından farklı şekillerde kullanılmaktadır. İlk çağlardan günümüze kadar sporun yapılıyor olması ve verimini arttırmasının en önemli sebepleri spor ahlakı, felsefi ilkeleri ve kurallara bağlılığıyla açıklanabilir (Şahin, 1998).

Fair play kavramı yarışmalarda ahlaksal açıdan iyi ve kötü davranışlar için standart bir durum çerçevesinde ortaya çıkmıştır. Türkçede “sportif erdem” sözüne karşılık gelen, İngilizcenin kökeninde “Fair-Play” kavramının geçmişte bir birleşik sözcük olan fairness kelimesinden türediği gözlemlenmektedir. Fairness kelimesi dürüst olmak, hakka saygı duymak, mertçe, dürüstçe insanlığa yakışır şekilde yaşamak demektir. Fairness kelimesi 19. yüzyıl başlarında İngiltere’de Gentleman’ın özellikleri arasındaydı. Gentleman (Türkçesiyle cesur, beyfendi kişi) yalnızca sporda değil, yaşamlarının her boyutunda Fairness’i gözetmek zorundadır. 19. yüzyıl Viktorya İngiltere’si, günümüz fair-play anlayışının temelini oluşturmaktadır, dönemin sürekli değişim yaşayan sosyokültürel yapısı fair play anlayışına şekil vermiştir (Yıldırım, 1992).

Fair play, "hakça, dürüstçe bir oyun, kurallara bağlılık, rakibe saygı, haksız avantajdan kaçınma ve rakibin haksız avantajlarından yararlanmaya kalkışmama; rakibi yenmekten değil, rakiple beraber olmaktan zevk almayı, kaydettiğiniz skor kadar rakibin kaydettiği skoru da takdir etmeyi ilke olarak benimsemek" ilkesi ile vurgulanmaktadır (Tel, 2014). Merhametin temel olarak bireylerinin birbirine bağlılığını veya eşitliğini kabul etmesi, başka bir ifadeyle kişinin diğerlerinden üstün olmadığı ya da daha çok hak ettiği için kendisini üstün göremeyeceği tanımlaması fair play ve merhamet ilişkisinin birbirini pozitif yönde etkilediği düşünülmektedir.

Spor ve Önemi

Sporun belli kavramlar içerisinde evrensel bir tanımı bulunmamakla beraber köken olarak latince işten uzak, iş dışında kelimelerinin bir araya getirilerek oluşturulmasından doğmuştur (Özbaydar, 1973). Spor, belirli kurallar ile yapılan fiziksel birçok faydası bulunan ve toplumsal kaynaşmayı geliştiren bir bilim dalıdır (Küçük, & Harun, 2004). Nitekim çok yönlü bir kavram olan spora, bilim adamları farklı tanımlar yapmışlardır. Bunun nedeni olarak; yapılan spor branşlarının farklılığı, hedefleri, süreleri ve yapılış biçimlerinin farklı şekilde olmasından kaynaklandığı ifade edilmektedir (Erdoğan, 2019). Spor insan hayatına doğrudan ve dolaylı çeşitli avantajlar sağlamaktadır. Bu avantajlar şunlardır (Web3, 2020’a; Ekmekci, 2020);

- Fiziksel dayanıklılık sağlar. Kişilerin fiziksel gelişimlerine katkı sağlaması ve fiziksel hareketin kişinin doğasında olduğundan dolayı spor hareketleri ile birlikte

kasların daha güçlü olmasını sağlamaktadır. Böylelikle insan vücudu değişen durum ve koşullara kolaylıkla uyum sağlar ve yorgunluğa karşı koyabilir. Spor ile birlikte en çok etki; Becerilerin artması, kasa bağlı hareketle verimlilik artışı ve böylelikle kasa bağlı güç ve dayanıklılığın artışında görülür.

- Eklemeleri güçlendirir ve sağlamlığı artırır; Spor özellikle kemik özgül ağırlığının ve bağ dokularının esnekliğini arttırıp tüm bunları baskılara karşı güçlendirirken, düzenli olarak yapıldığında fiziksel gelişimi sağladığı ve vücut organlarını geliştirdiği belirtilir.
- Akciğerleri güçlendirmesi, kemiklerin kalınlığını artırması, yüksek tansiyonu önlemesi, bağışıklık sistemini güçlendirmesi, fazla kiloların verilmesine yardımcı olması ve diyabet etkilerini azaltması gibi insan sağlığını doğrudan etkileyen hastalıkların önlenmesinde etkili olan faktörlerin başında gelmektedir. Özellikle hareketsiz yaşam birçok hastalığın gelişmesine de neden olmaktadır. Ayrıca hareketli yaşam ile birlikte yeterli ve dengeli beslenme insan fizyolojisi ve fonksiyonlarını yerine getirebilmesi için elzem önemde olduğu, yapılan çalışmalar neticesinde rapor edilmiştir.
- Özguveni artırır; Spor bireylerin büyüme ve gelişmedeki önemini ve hastalıklardan korunmayı ve bireylerin bilincini artırmasının yanı sıra kendine güven duygusunu da desteklediği ve geliştirdiği belirtilmektedir. Spor aktiviteleri özellikle kişilerin bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlığını geliştirip, karakterlerinin ve benliklerinin gelişimine katkı sağlamakta ve bireyin rekabet gücünü artırmaktadır. Spor aynı zamanda bireylerde dengeli bir kişiliği meydana getirmek ve belli kurallara uyum sağlatarak bireylerin hayata daha pozitif bakmasını sağlamaktadır.
- Ruh sağlığına pozitif yönde etki etmesinin yanı sıra sosyalleşme üzerine de doğrudan etki etmektedir; Spor bir nevi manevi bakımdan yalnızlığın da önüne geçmekte ve kişileri toplum ile ya da en azından diğer gruplar ile bir araya getirmesiyle yalnızlığın önüne de geçilebilmesine yardımcı olmaktadır.

Spora insanların daha fazla zaman ayırdığı; sosyal, psikolojik, ekonomik yönden önemi giderek artmaktadır. İnsanların, sürekli aktivite içerisinde hareketli olmaya ihtiyaçları vardır. Ancak teknolojik gelişmeler ve yaşam standartlarının artması hareket davranışlarının değişmesine neden olmaktadır. Bu davranışların genel olarak amacı ise yaşamlarını dengeli bir şekilde ortaya koymak ve çevreye uyum sağlayabilmek şeklinde ifade edilmiştir (Doğan, 2005; Adıgüzel, 2020). Spor yapanlar açısından müsabaka ve yarışma kazanmak, takipçileri için çeşitli duygular uyandıran bir aktivite olarak birçok farklı disiplinler arası çalışılan bir bilimdir (Tekin, 2009). Mücadelenin ve azmin somut olarak gerçekleştirilmesi olarak ifade edilen spor

adı altında yapılan tüm faaliyetler, kişileri sadece fiziksel değil bununla birlikte psikolojik yönden de geliştirmektedir (Akkoyunlu, 1996). Başka bir ifadeyle spor bireylerin bedensel, zihinsel ve iradesini güçlendirmesinin yanı sıra toplumsal kaynaşma ve dayanışmayı artırarak bireylerin psikolojik yönden de gelişmesini sağlamaktadır (Erdoğan, 2019, s.5).

Psikoloji ve Spor İlişkisi

Psikoloji; canlıların davranışlarını inceleyen bilim dalıdır (Web4, 2016). Psikolojinin bilişsel psikoloji, gelişim psikolojisi, deneysel psikoloji, klinik ve sosyal psikoloji olarak alt boyutları vardır (Geneşke, 2020, s.17).

Gelişim psikolojisi.

Gelişim psikolojisi; bireyin içinde bulunduğu yaş dönemi ile bu döneminde sergilediği davranışları türü arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Özellikle yaş ilerlemesiyle birlikte insanoğlu birçok yönden gelişim göstermektedir. Gelişim psikolojisi ile yaş, duyu organlarının nasıl geliştiği ve konuşma davranışının hangi yaş döneminde nasıl bir gelişim gösterdiği ve hangi aşamalardan geçtiği gibi konular üzerinde yoğunlaşmakta ve araştırmaktadır. Öte yandan gelişim psikolojisi bireyin gelişimi ile birlikte yaşlılık dönemini de incelemektedir (Bacanlı, 2000; Geneşke, 2020, s.17).

Sosyal psikoloji.

Bir bireyin, diğer bireylerle ve sosyal çevreyle olan ilişkilerinin yanı sıra sosyal deneyim, tutum ve davranışları ile inançları üzerindeki etkilerini araştıran psikoloji alanı olarak tanımlanmaktadır. Özellikle psikologlar ve sosyologlar bu alanda çalışmaktadırlar. Nitekim sosyal psikologların hem birey hem de topluluk bazında çalıştığı ifade edilmektedir. Benzer özellikler olmasına rağmen her iki alanın amaçları, yaklaşımları, yöntemleri ve terimleri birbirinden farklıdır (Cüceloğlu, 2009). Diğer taraftan sosyal psikoloji, toplum içindeki bireyin davranışını inceleyen bilimdir. Mevcut sosyal psikoloji tanımlarının ortak noktası; sosyal psikoloji, sosyal-kültürel ortamdaki birey davranışının özellikleri ve nedenleri, kişinin başka bireylere karşı davranışının bilimsel incelenmesidir (Cüceloğlu, 2009; Geneşke, 2020, s.17; Ertürk, 2021).

Bilişsel psikoloji.

Bilişsel psikologların bireylerin bilgilerini anlamaları, muhafaza etmeleri ve hafızalarına geri getirme süreci ile ilgilendikleri ve zihinsel süreçlerin incelenebileceğine, bu incelemelerin yapılması gerektiğine inandıkları belirtilmektedir. Bilişsel süreçleri gözlemlemek her ne kadar zor olsa da davranışlar incelenebilir ve bu davranışların altında yatan bilişsel

süreçler hakkında sonuçlar elde edilebileceği ifade edilmektedir (Robert, Kimberly, & Maclin, 2001).

Deneysel psikoloji.

Psikolojinin bir alt alanı olan deneysel psikoloji, herhangi bir davranışı etkileyen tüm çevre koşullarını ve uyaranlarını tanımlayan, bunları çeşitli yöntem ve özel araçlar ile ölçerek kişinin hangi davranıştan ne kadar etkilendiğini ortaya çıkaran bir bilim dalı olarak ifade edilmektedir (Cüceloğlu, 2009; Geneşke, 2020, s.13). Özellikle psikolojiye doğa bilimleri gözlüğüyle bakılmasının yanı sıra, bilimsel yöntemleri kullandığı belirtilmektedir. Deneysel psikoloji bir konudan çok yöntemler dizesini ifade eder ve deneysel psikolojisinin yöntemleri psikolojinin birçok alanında kullanılmaktadır (Geneşke, 2020, s.13).

Klinik psikoloji.

Klinik psikoloji kişilerin duygusal, davranışsal ve zihinsel bozukluklarının nedenlerini araştıran bir bilim dalıdır. Klinik psikolojisi psikoterapi yöntemlerini sıklıkla kullanması ve araştırma, öğretim ve program geliştirme konularıyla da uğraşmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde sağlık alanında yer almaktadır (Geneşke, 2020, s.14).

Spor psikolojisi.

Spor psikolojisi ise spora ilişkin davranışlarda gelişim ve ilerleme sağlanması için bilimsel ve profesyonel destek sağlanırken; ayrıca sporcunun davranışlarını bilimsel ölçütler varlığında değerlendiren bir bilim dalıdır (Rejeski, & Brawley, 1988; Günışık, 1990). İnsanoğlu sporun etkisini özellikle son asırda daha fazla hissetmeye başlamıştır ve gündelik hayatının elzem bir parçası haline gelen sporun, bireylerin sadece fiziksel yapıları üzerinde değil aynı zamanda psikolojik yapıları üzerinde de önemli etkisi olduğu aşikardır. Dolayısıyla sportif aktiviteler ve hareketlerin, bir davranış gibi benimsenmesi ve sporla ilgilenen kişilerin müsabakalar ve karşılaşmalarda daha yüksek başarı kazanabilmeleri amacıyla spor psikolojisinden faydalanılmaya çalışılmakta ve giderek önemini de artmaktadır. Spor, kişilik ve psikolojik bozukluklarının tedavisinde ve insanın gereksinimi olan yeni değerler bulunması açısından da çok fazla etkilidir (Ekmekci, 2020). Her türlü spor etkinliği sosyal bir deneyimdir ve çoğu zaman duyguları içerir. Sportif etkinliklere katılan birey oyun ve hareketler aracılığı ile duygularını ifade etme imkânı bulur (Aracı, 1999).

Spor psikolojisi sporcuların çeşitli mental yetenekler ve çalıştırıcılarının başarısını geliştirmeyi hedefleyen, sporcuların düşüncelerini ve davranışlarını neden-sonuç ilişkisi içerisinde irdeleyerek, tüm ayrıntıları ile inceleyen bilim dalı olarak ifade edilmektedir (Koruç, 1998; Geneşke, 2020, s.17). Nitekim spor sağladığı ekonomik kazanç ve gelirin yanı sıra hem

izleyeni hem sporu gerçekleştirenlerle (yatırımcı, sanayi ve medya gibi) ekonomik olarak ivme kazandırdığı belirtilmektedir (Geneşke, 2020, s.17). Özellikle teknolojik gelişmelerin yanı sıra zamanla sporun yapılış amacının değişim gösterdiği söylenmektedir. Spor psikolojisi 1980'lerin ilk yıllarında egzersiz ve spor psikolojisi olarak kullanılırken, 1990'ların başında spor psikolojisi ve egzersiz psikolojisi olarak iki farklı alana ayrılmıştır (Öztürk, 2002; Geneşke, 2020, s.17). Bu iki ifadenin farklı tanımlamaları bulunmaktadır. Spor psikolojisi, psikolojinin ilke ve kurallarının spor ortamına uygulanması olarak ifade edilirken, egzersiz psikolojisi ise insanların egzersizlere katılma, devam etme ya da egzersizleri bırakma nedenlerini sorgulama alanı olarak da tanımlanmaktadır (Geneşke, 2020, s.17). Dahası spor psikolojisinin de 1979'lardan başlayarak kendine özgü kuramları ve müdahale yöntemleri geliştirilmiş, sporcuların maksimum verim gücüne sahip olabilmesi için sporcuya destek vererek, zihinde canlandırma programları hazırlayarak, olabildiğince elverişli bireyin kontrollü davranışlara sahip olabilmesi gibi konular üzerinde yoğunlaştığı ifade edilmektedir (Brewer, 2009). Spor psikolojisinin başlıca özellikleri; bir bilim dalı olması, yarışmacıların, sporcuların davranışlarıyla birlikte antrenmanlarını, boş zaman değerlendirilmesi olarak bilinen rekreasyon faaliyet çalışmalarını ve bireyin bedeninin sürekli dinç kalabilmesi için yapılan bedensel faaliyetlerini içermesi ve aynı zamanda kurumsal olduğu kadar, uygulamalı bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir (İkizler, 1997). Ayrıca odaklanma seviyesini artırması, sporcuların bireysel olarak kendine olan güven seviyelerini yükseltmesi, çeşitli sorunlar ve problemlere karşı direnç göstermesi, sporcunun kendini daha iyi tanımasını sağlaması, iletişim sorunlarını azaltarak uyum sorunları ve motivasyonu artırması, yaralanma ve sakatlanmalar karşısında toparlanma sürecini hızlandırması ve yeni taktikler ve oyun üzerinde plan ve programlar geliştirmesi gibi birçok performans üzerine doğrudan etki edebilmektedir (Karagözoğlu, 1997; Geneşke, 2020,s.17).

Spor psikolojisinin faydaları söylemek gerekirse; konsantrasyon yeteneğini ve bu yeteneği belirli bir süre devam ettirebilmeyi, dağılan konsantrasyonu minimum sürede toparlayabilme yeteneğini geliştirmeyi, stresle başa çıkabilmek için gerekli olan yeteneklerin kazandırılmasına yardımcı olmayı, öz güveni düşük ve endişe ile müsabakalara hazırlık yapan sporcuların kendine güvenme duygusunu artırmayı, öfke ve sinirlerini kontrol altında tutmayı, güdülenme duygusunu olduğundan daha yoğun bir hale getirip uzun süreli devamlılık sağlamayı, pozitif düşünmeye yardımcı olup, sakatlık veya yaralanmalardaki iyileşme sürecini hızlandırmayı, sporcu, antrenörlerinin ve öğreticilerinin yeni yetenekler ve taktikler geliştirip öğrenmesine yardımcı olmayı, doğru hedef koymayı ve bu hedefe ulaşmak için gerekli olan becerilerinin kazanılmasına yardımcı olmayı, uygun iletişim becerilerini artırmayı ve

engellemeyi, yapılan yanlışlar karşısında yılmamayı sağlamaktadır (Anshell, 2011; Geneşke, 2020, s.17). Ayrıca spor psikolojisi birçok problem alanından oluşmaktadır. Bunlar;

- Performans yani verim gücünü yükseltmeye yönelik çalışmalar,
- Teknik yöntem becerilerini hızlandırıcı çalışmalar,
- Performansın önüne geçen ruhsal engellerin yok edilmesine yönelik çalışmalar,
- Sportif faaliyetlerde sosyal psikolojik faktörler,
- Sportif faaliyetlerin gerçekleştirildiği alanlardaki tüm olanakların ortaya çıkarttığı psikolojik faktörler olarak belirtilmektedir (Morris, Blount, & Savage, 1956; Vealey, vd; 1998; Loehr, 1986; Karagözoğlu, 1997; Anshell, 2011; Geneşke, 2020, s.12).

Literatürde Merhamet ile İlgili Yapılan Yerli ve Yabancı Çalışmalar

Yapılan literatür çalışmaları oldukça az olmasına rağmen merhametle ilgili çalışmalar bulunmaktadır. Nitekim Akdeniz (2014) yaptığı çalışmada, merhamet düzeyleri farklı olan üniversite öğrencilerinde çeşitli değişkenlere göre (anksiyete, stres ve duygusal zekasını incelemeyi ve cinsiyet) değişimi üzerine çalışma yapmıştır. Mevcut örneklem 576 öğrenciden oluşmakla beraber bunun %55.9 kız ve %44.1 erkek öğrenciden oluşmaktadır.

Aydemir (2020) yaptığı çalışmada, okullardaki iş yeri ruhsallığı ile merhamet arasındaki ilişkinin incelemesi amacıyla gerçekleştirilmiş ve araştırmanın evreni Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde bulunan 1734 öğretmenle gerçekleştirilirken, örneklem grubu ise 300 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak iş yeri ruhsallığı ve merhamet ölçeği kullanılarak yapılmıştır. Veriler ise Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis H testleri uygulanarak istatistiksel analiz gerçekleştirilip değerlendirilmiştir.

Amemiya ve Sakairi (2020) sporcu farkındalığı ve tükenmişlikte merhametin rolünün cinsiyet farklılığına göre yaptıkları çalışmada kesitsel anket tasarımı kullanmışlardır. Araştırmada 152 sporcunun oluşturduğu (127 erkek ve 25 kadın), ortalama yaşın ise 19.52 olduğu bir çalışma yapılmıştır. Sonuçlar istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Çapan (2019) yaptıkları araştırmada, üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin merhamet ve öz anlayış düzeylerini ne derece yordadığını belirlemek amacıyla yaptıkları araştırmada %49.1 kadın %50.9 erkek olmak üzere toplam 468 üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Veriler T-testi ve tek yönlü varyans (ANOVA) analizi kullanılarak yapılmış ve değerlendirilmiştir.

Kapıcıoğlu (2019) araştırmasında, üniversite öğrencilerinin merhamet puan ortalamalarının, mutluluk ve beş faktör kişilik özellikleri açısından yordanmasını belirtmek

amacıyla gerçekleştirilmiş olup gönüllülük esasına göre yapılmıştır. Katılımcılar ise farklı bölümlerde okuyan %51.6 kadın ve % 48.4 erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Sonuçlar t-Testi, tek yönlü varyans analizi ve regresyon analizi yapılmış ve çeşitli ölçekler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde mutluluk ve kişilik özelliklerinin merhameti yordadığı belirlendiği tespit edilmiştir.

Walton vd. (2020) farklı rekabet seviyelerindeki sporcularda merhamet, sosyal rütbe ve psikolojik sıkıntı üzerine yaptıkları çalışma toplam 253 katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların 115'i rekreasyonel ,79 yarışmacı-sporcu kişiden oluşmaktadır. Çeşitli ölçekler kullanılarak yapılan çalışmada, beklenenin aksine sonuçlar elit sporcuların bile kendine merhameti kullanmaya açık olabileceğini göstermektedir. Ayrıca azalan öz şefkat ve sosyal konum duygusunun sporculardaki psikolojik sıkıntıya katkıda bulunduğu ve sonuçların mevcut katılımcılarda psikolojik rahatsızlığı tedavi etmek için merhamete dayalı yaklaşımlara geçerli olabileceği ifade edilmektedir.

Tozoğlu, Dursun ve Güler (2019) üniversite öğrencilerin merhamet düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmada, %53.4 kız ve % 46.6 erkek olmak üzere toplamda 292 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve Merhamet Ölçeği kullanılmış ve veriler analizi istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

Zengin (2020) serbest zamanlarda spor merkezlerine devam eden bireylerin katıldıkları egzersiz branşları açısından öfke ve merhamet düzeylerini karşılaştırdıkları bu çalışmada, spor merkezlerinde çalışan gönüllü bireyler üzerinde gerçekleştirilmiş olup 504 ölçek değerlendirilmeye alınmıştır. SSPS programı kullanılarak istatistiksel olarak sonuçlar değerlendirilmiştir.

Neff ve Pommier (2013) 956 kişinin (üniversite öğrencisi, yetişkin ve stajyer öğrenci) katıldığı çalışmada, öz-anlayış, merhamet, altruizm ve empatik endişe arasındaki ilişki incelenmiş, üniversite öğrencileri haricindeki gruplarda öz- anlayışın merhamet, empatik ilgi ve altruizm ile ilişkili olduğu belirtirken, öz-anlayış ve diğer insanlara karşı empatik endişe arasında da güçlü bağlantı olduğunu tespit etmişlerdir.

Çingöl vd. (2018) yaptığı çalışmada hemşirelik bölümü öğrencileri üzerinde merhamet duygularını ve onu etkileyen parametreleri belirlemek için toplam 494 katılımcının katıldığı çalışmada tanıtıcı bilgi formu ve merhamet ölçeği kullanılmış, veriler SSPS kullanılarak istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Veriler neticesinde katılımcıların merhamet ölçeği puan ortalaması 4.19 ± 0.44 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca sonuçlara kıyasla cinsiyet değişkenine göre umursamazlık, bağlantısızlık, bilinçli farkındalık, ilişik kesme alt boyutları ve ölçek genel puanı istatistiksel anlamda önemli farklılık bulunmadığı, sınıflara göre bilinçli farkındalık ve

öğrencilerin gelir durumuna göre paylaşımların bilincinde olma alt boyutu bakımından istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık olmadığı da belirlenmiştir.

Erdoğan (2017) yaptığı çalışmada, mutluluk kavramının merhamet ve saldırganlık kavramı ile olan ilişkisini incelemiş ve mevcut örneklemini 345 kişi ile gerçekleştirmiştir. Araştırma neticesinde merhamet ve mutluluk toplam puanlarının arasında pozitif ve yüksek ilişki olduğu belirlenirken, çeşitli değişkenlerde (cinsiyet, medeni durum, çocuk sahibi olma, yaş) merhamet düzeylerinde anlamlı olmadığı istatistiksel olarak belirlenmiştir.

Erdoğan (2018) 304 bireyin katılımıyla evli bireyler üzerine yapılan çalışmada, merhamet ile evlilik doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, sevecenlik alt boyutunda pozitif ilişki gösterirken bağlantısızlık alt boyutunda negatif ilişki gösterdiği, sevecenlik ve bağlantısızlık alt boyutlarının evlilik doyumu anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Aydemir (2018) 600 öğretmenin katıldığı çalışmada, merhametin çeşitli değişkenlere (kıdem, branş, cinsiyet ve ebeveyn tutumuna) göre etkisi incelenmiştir. Çalışmada edebiyat, RPD, sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenlerinin merhamet düzeyleri erkek meslek lisesi alan dersleri öğretmenlerinin merhamet düzeylerinden anlamlı düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Hacıkeleşoğlu ve Kartopu (2017) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin dindarlık eğilimlerine göre merhamet düzeylerini incelemişlerdir. Katılımcıların ise Gümüşhane ilinde öğrenim gören üniversite öğrenciler olup, toplamda 490 kişiden oluşur. Sonuçlar, istatistiksel analizler uygulanmış ve değerlendirilmiştir.

Güleş (2017) yaptığı çalışmada, özel gereksinimli çocuğa sahip anne babaların yaşam doyumlarının öz anlayış ve merhamet düzeyleri açısından incelendiği çalışma, Konya ilinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar 301 kişiden (188 anne ve 113 baba) oluşmakta ve parametrik veriler istatistiksel olarak değerlendirilmiştir.

İşgör (2017) üniversite öğrencilerinin merhamet düzeylerinin öznel iyi oluşu ne düzeyde yordadığını ortaya koymayı amaçladığı çalışmada, 402 öğrenciyle yürüttüğü merhamet ve öznel iyi oluş arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu istatistiksel olarak belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Materyal ve Metod

Bu araştırma, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında, Bayburt Üniversitesi Etik Kurulunun 08/02/2021 tarih ve E-51694156-050.99-4858 sayılı onayı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, spor ve farklı değişkenlere göre üniversite öğrencilerinin merhamet düzeylerini araştıran nicel bir çalışmadır. Nicel araştırmalar, farklı değişkenler arasındaki ilişkiyi araştırması ve nesnel kuramları sınama yaklaşımı olarak ifade edilmektedir (Pommier, 2011; Akdeniz, & Deniz, 2016).

Araştırma Grubu

Araştırmanın grubu, 2020-2021 öğretim yılında Erzurum Atatürk Üniversitesinde öğrenim gören 362 kadın, 494 erkek toplamda 856 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler Kişisel Bilgi Formu ve Merhamet Ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgilerini toplamak için; cinsiyet, yaş, üniversite eğitim alanı, gelir düzeyi, spor yapma durumu, spor türü ve haftalık spor yapma süresi olarak 7 adet soru ile sorularak gerçekleştirilmiştir”. Merhamet Ölçeği ise 2011 yılında Elizabeth Ann Pommier ve Kristin Neff tarafından başkalarına duyulan merhameti ölçmek amacıyla geliştirilmiş ve Türkçe geçerlilik-güvenilirliği Seher Akdeniz ve Mehmet Engin Deniz tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Sevecenlik, Umursamazlık, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bağlantısızlık, Bilinçli Farkındalık ve İlişki Kesme olmak üzere altı alt boyuttan oluşan ölçek, 5’li Likert tipi bir yapıya sahip olmakla beraber ölçeğin alt boyutunda mevcut sorular ise şu şekildedir: Sevecenlik: 6., 8., 16. ve 24.; Umursamazlık: 2., 12., 14. ve 18. (Tersten Puanlama); Paylaşımların Bilincinde Olma: 11., 15., 17. ve 20.; Bağlantısızlık: 3., 5., 10. ve 22. (Tersten Puanlama); Bilinçli farkındalık: 4., 9., 13. ve 21.; İlişki Kesme: 1., 7., 19. ve 23. (Tersten Puanlama) sorulardan oluşmakta ve ölçek toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe bireyin merhamete sahip olma düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlardan ölçeğe ilişkin tanımlayıcı istatistik ve güvenirlik analiz sonuçları Tablo 2’de verilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programı ile analiz edildi ve veriler ilk önce normallik testi yapıldı ve grup puanlarının her iki değişken ölçümü için normal dağılım gösterdiği sonucu elde edildi. Çalışmada üniversite öğrencilerinin merhamet düzeylerinin; cinsiyet spor yapma durumları, üniversitede aldıkları eğitim durumları, yapmış oldukları spor türleri ve aile durumlarına göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile ikili grup karşılaştırmalarında ‘Bağımsız Örneklem T Testi’, Merhamet düzeylerinin; yaş, spor süreleri ve maddi gelir düzeylerine göre çoklu grup karşılaştırmalarında ise ‘Tek Yönlü Varyans Analizi’ ile anlamlı farklılıkları tespit etmek için TUKEY testi kullanıldı. İstatistiksel sonuçlar yorumlanırken anlamlılık düzeyi 0.05 olarak kullanıldı.



DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Tablo 1. *Katılımcıların Demografik Özellikleri*

Değişkenler	Grup	N	%
Aktif Spor Yapma Durumu	Yapıyor	555	64.8
	Yapmıyor	301	35.2
Yapılan Spor Türü	Takım Sporü	197	23.0
	Bireysel Spor	358	41.8
Haftalık Spor Yapma Süresi	1-4 saat arası	305	35.6
	5-9 saat arası	145	16.9
	10 saat ve üzeri	105	12.3
Cinsiyet	Kadın	362	42.3
	Erkek	494	57.7
Yaş	18-21 yaş	222	25.9
	22-25 yaş	197	23.0
	26-29 yaş	207	24.2
	30 yaş ve Üzeri	230	26.9
Üniversite Eğitim Alanı	Spor Bilimleri	439	51.3
	Diğer Alanlar	417	48.7
Ev Hanesinin Maddi Geliri	2.825 TL ve altı	209	24.4
	2.826TL– 5.652 TL arası	334	39.0
	5.653 TL ve üzeri	313	36.6
Toplam		856	100

Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri görölmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılanların % 42.3’i kadın ve %57.7’si erkek; %25.9’u 18-21 yaş, %23’ü 22-25 yaş, %24.2’si 26-29 yaş ve %26.9’u 30 yaş ve üzeri; %51.3’ü spor alanında, 48.7.’si diğer alanlarda eğitim aldıkları, %24.4’ünün 2825 TL ve altı, %39’unun 2.826 TL – 5.652 TL arası ve %36.6’sının 5.653 TL ve üzeri aile geliri olduğu, %64.8’nin spor yapma durumu olduğu ve %35.2’nin spor yapma durumu olmadığı, %23’ü takım sporu, % 41.8’i bireysel spor yaptığı, %35.6’sı 1-4 saat arası %16.9’u 5-9 saat arası, %12.3’ü 10 saat ve üzeri spor yaptıkları görölmektedir.

Tablo 2. *Merhamet Ölçeği Tanımlayıcı İstatistik ve Güvenirlik Analiz Sonuçları*

Faktör	N	Min	Max	X	Ss	Cronbach's Alpha
Sevecenlik	856	4.00	20.00	17.44	2.71	.836
Umursamazlık	856	4.00	20.00	16.65	2.76	.665
Paylaşımların Bilincinde Olma	856	4.00	20.00	16.35	2.99	.623
Bağlantısızlık	856	4.00	20.00	16.37	2.78	.602
Bilinçli Farkındalık	856	4.00	20.00	16.74	2.58	.639
İlişki Kesme	856	4.00	20.00	16.75	2.79	.624
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	856	50.00	120.00	100.32	11.84	.870

Tablo 2’de merhamet ölçeği tanımlayıcı istatistik ve güvenirlik analiz sonuçları verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin; ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağlantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’ puan ortalamalarına göre merhamet düzeylerinin tüm alt boyutlarda yüksek olduğu ve tüm alt boyutlar ve toplamda yüksek bir güvenirlikte olduğu görülmektedir.

Tablo 3. *Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Durumu Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Spor Durumu	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Spor Yapıyorum	555	17.43	2.67	-.142	.887
	Spor Yapmıyorum	301	17.46	2.78		
Umursamazlık	Spor Yapıyorum	555	16.73	2.78	1.207	.228
	Spor Yapmıyorum	301	16.49	2.71		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Spor Yapıyorum	555	16.31	2.93	-.558	.577
	Spor Yapmıyorum	301	16.43	3.11		
Bağlantısızlık	Spor Yapıyorum	555	16.51	2.71	2.002	.046*
	Spor Yapmıyorum	301	16.11	2.90		
Bilinçli Farkındalık	Spor Yapıyorum	555	16.73	2.59	-.121	.904
	Spor Yapmıyorum	301	16.75	2.57		
İlişki Kesme	Spor Yapıyorum	555	16.91	2.63	2.210	.027*
	Spor Yapmıyorum	301	16.45	3.04		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Spor Yapıyorum	555	100.64	11.54	1.095	.284
	Spor Yapmıyorum	301	99.72	12.36		

*P<.05

Tablo 3’de üniversite öğrencilerinin spor yapma durumu değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin; ‘Bağlantısızlık’(.046), ve ‘İlişki kesme’(.027), alt boyutundaki sonuçlar anlamlı iken (P<.05), ‘Sevecenlik’ (.887), ‘Umursamazlık’ (.228), ‘Paylaşımların

Bilincinde Olma'(.577), 'Bilinçli farkındalık' alt boyutlarında ve 'Toplam Merhamet'(.284) değerlerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Araştırmada Tablo 3'deki veriler incelendiğinde bağlantısızlık alt boyutunda ortalamalar spor yapanlarda 16.51 ± 2.71 ve spor yapmayanlarda ise 16.11 ± 2.90 , ilişik kesme alt boyutunda ortalamalar spor yapanlarda 16.91 ± 2.63 ve spor yapmayanlarda ise 16.45 ± 3.04 olarak belirlenmiştir. Tablo 3'deki veriler incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı ($P<.05$) çıkan bağlantısızlık ve ilişik kesme alt boyutunda spor yapanlara ait ortalamalar spor yapmayanlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öte yandan diğer alt boyutları ait sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($P>.05$) saptanmıştır.

Tablo 4. Üniversite Öğrencilerinin Spor Türü Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması

Faktör	Spor Türü	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Takım	197	17.58	2.81	1.009	.313
	Bireysel	358	17.34	2.59		
Umursamazlık	Takım	197	16.94	2.57	1.332	.183
	Bireysel	358	16.62	2.89		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Takım	197	16.18	3.19	-.759	.448
	Bireysel	358	16.38	2.77		
Bağılantısızlık	Takım	197	16.80	2.58	1.872	.050*
	Bireysel	358	16.35	2.77		
Bilinçli Farkındalık	Takım	197	16.64	2.72	-.575	.565
	Bireysel	358	16.78	2.51		
İlişki Kesme	Takım	197	17.03	2.47	.796	.426
	Bireysel	358	16.84	2.72		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Takım	197	101.21	11.23	.854	.393
	Bireysel	358	100.33	11.72		

* $P<.05$

Tablo 4'de üniversite öğrencilerinin spor türü değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 4 incelendiğinde, takım sporu ve bireysel spor yapan üniversite öğrencilerinin 'Bağılantısızlık' (.05) alt boyutunda sonuçlar anlamlı iken ($P<.05$), 'Sevecenlik' (.313), 'Umursamazlık' (.183), 'Paylaşımların Bilincinde Olma'(.448), 'Bilinçli Farkındalık'(.565), 'İlişki kesme'(.426) alt boyutlarında ve 'Toplam Merhamet'(.393) 'de anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Araştırmada Tablo 4'deki veriler incelendiğinde takım sporu ve bireysel spor yapan üniversite öğrencilerinin bağılantısızlık alt boyutunda ortalamalar takım sporu yapanlarda 16.80 ± 2.58 , bireysel olarak spor yapanlarda ise 16.35 ± 2.77 olarak belirlenmiş ve sonuçlar incelendiğinde takım sporu yapanların bireysel spor yapanlara kıyasla ortalaması daha yüksek

olarak belirlenmiştir. Ayrıca istatistiksel olarak bağlantısızlık alt boyutunda anlamlı ($P<.05$) bulunurken, diğer alt boyutlarda istatistiksel olarak önemli olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 5. *Üniversite Öğrencilerinin Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Spor Süre	N	X	Ss	F	P	TUKEY
Sevecenlik	1-4 Saat arası	305	17.51	2.49	.287	277	
	5-9 Saat arası	145	17.53	2.36			
	10 saat ve üzeri	105	17.05	3.47			
Umursamazlık	1-4 Saat arası	305	16.66	2.86	509	601	
	5-9 Saat arası	145	16.93	2.39			
	10 saat ve üzeri	105	16.66	3.06			
Paylaşımların Bilincinde Olma	1-4 Saat arası (a)	305	16.50	2.67	.360	035*	a>c
	5-9 Saat arası (b)	145	16.39	2.87			
	10 saat ve üzeri (c)	105	15.65	3.59			
Bağlantısızlık	1-4 Saat arası (a)	305	16.62	2.56	.653	027*	a>c b>c
	5-9 Saat arası (b)	145	16.73	2.60			
	10 saat ve üzeri (c)	105	15.87	3.17			
Bilinçli Farkındalık	1-4 Saat arası	305	16.62	2.52	2.312	.100	
	5-9 Saat arası	145	17.12	2.01			
	10 saat ve üzeri	105	16.50	3.35			
İlişki Kesme	1-4 Saat arası (a)	305	16.95	2.56	.012	019*	b>c
	5-9 Saat arası (b)	145	17.26	2.32			
	10 saat ve üzeri (c)	105	16.32	3.14			
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	1-4 Saat arası (a)	305	100.89	11.39	.662	026*	b>c
	5-9 Saat arası (b)	145	101.98	10.19			
	10 saat ve üzeri (c)	105	98.08	13.33			

* $P<.05$

Tablo 5’de üniversite öğrencilerinin spor yapma süresi değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 5’deki veriler incelendiğinde, spor yapma süresi değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.035), ‘Bağlantısızlık’(.027), ‘İlişki Kesme’(.019) alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’(.026) düzeylerinde sonuçlar anlamlı iken ($P<.05$), ‘Sevecenlik’ (.277), ‘Umursamazlık’ (.601) ve ‘Bilinçli Farkındalık’(.100) alt boyutlarında önemli bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Araştırmada Tablo 5’deki veriler incelendiğinde spor yapma değişkenine göre üniversite öğrencilerinin paylaşımların bilincinde olma alt boyutuna ait ortalamalar 15.65 ± 3.59 - 16.50 ± 2.67 arasında değiştiği, bağlantısızlık alt boyutunda ise ortalamalar 15.87 ± 3.17 - 16.73 ± 2.60 arasında olduğu, ilişki kesme alt boyutunda ise ortalamalar 16.32 ± 3.14 - 17.26 ± 2.32 arasında değiştiği belirlenmiştir. Toplam merhamet alt boyutunda ise ortalamalar 98.08 ± 13.33 - 101.98 ± 10.19 arasında değiştiği belirlenmiştir. Sonuçlar incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı ($P<.05$) çıkan alt boyutlarda paylaşımların bilincinde olma alt boyutu hariç diğer

alt boyutlar ve toplam merhamet dahil en yüksek ortalamalar 5-9 saat arasındaki verilere ait olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. *Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Kadın	362	17.80	2.41	3.458	.001*
	Erkek	494	17.17	2.88		
Umursamazlık	Kadın	362	17.09	2.75	4.084	.000*
	Erkek	494	16.32	2.72		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Kadın	362	16.77	2.68	3.563	.000*
	Erkek	494	16.05	3.17		
Bağılantısızlık	Kadın	362	16.82	2.75	4.070	.000*
	Erkek	494	16.04	2.76		
Bilinçli Farkındalık	Kadın	362	17.06	2.33	3.172	.002*
	Erkek	494	16.51	2.73		
İlişki Kesme	Kadın	362	17.06	2.68	2.814	.005*
	Erkek	494	16.52	2.85		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	362	102.62	11.05	5.005	.000*
	Erkek	494	98.63	12.12		

* P<.05

Tablo 6’da üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 6’daki veriler incelendiğinde, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ‘Sevecenlik’(0.001), ‘Umursamazlık’(0.000), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(0.000), ‘Bağılantısızlık’ (0.000), ‘Bilinçli Farkındalık’(0.002), ‘İlişki Kesme’(0.005), alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(0.000) değerler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (P<.05).

Araştırmada Tablo 6’daki verilere göre cinsiyet değişkenine göre Sevecenlik, Umursamazlık, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bağılantısızlık, Bilinçli Farkındalık, İlişki Kesme ve Toplam Merhamet oranları bakımından kadınların erkeklerden daha yüksek olduğu belirlenmiş ve ortalamalar ise 16.04 ± 2.76 - 17.80 ± 2.41 aralığında olduğu saptanmıştır. Toplam Merhamet ise kadınlar da 102.62 ± 11.05 , erkekler de ise 98.63 ± 12.12 olarak tespit edilmiş ve kadınların toplam merhamet düzeyi erkeklerden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması

Faktör	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Kadın	195	17.62	2.58	1.174	.241
	Erkek	360	17.34	2.72		
Umursamazlık	Kadın	195	17.20	2.82	2.899	.004
	Erkek	360	16.48	2.74		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Kadın	195	16.53	2.79	1.290	.198
	Erkek	360	16.19	3.00		
Bağılantısızlık	Kadın	195	16.96	2.72	2.941	.003
	Erkek	360	16.26	2.68		
Bilinçli Farkındalık	Kadın	195	17.01	2.50	1.879	.061
	Erkek	360	16.58	2.63		
İlişki Kesme	Kadın	195	17.18	2.51	1.807	.071
	Erkek	360	16.76	2.69		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	195	102.52	11.51	2.832	.005
	Erkek	360	99.63	11.45		

* P<.05

Tablo 7’de spor yapan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 7’deki veriler incelendiğinde, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ‘Umursamazlık’ (.004), ‘Bağılantısızlık’ (.003), ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(.005) alt boyutlarında sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’(.241), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’ (.198),‘Bilinçli Farkındalık’(.061) ve ‘İlişki Kesme’(.071) alt boyutlarında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir(P<.05).

Araştırmada Tablo 7’deki verilere göre spor yapan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre Sevecenlik, Umursamazlık, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bağılantısızlık, Bilinçli Farkındalık, İlişki Kesme ve Toplam Merhamet oranları bakımından kadınların erkeklerden daha yüksek olduğu belirlenmiş ve ortalamalar ise 16.19 ± 3.00 - 17.61 ± 2.58 aralığında olduğu saptanmıştır. Toplam Merhamet ise kadınlar da 102.52 ± 11.51 , erkekler de ise 99.63 ± 11.45 olarak tespit edilmiş ve kadınların toplam merhamet düzeyi erkeklerden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. *Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Cinsiyet	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Kadın	167	18.02	2.19	4.046	.000
	Erkek	134	16.75	3.25		
Umursamazlık	Kadın	167	16.98	2.67	3.519	.001
	Erkek	134	15.89	2.64		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Kadın	167	17.04	2.54	3.894	.000
	Erkek	134	15.67	3.58		
Bağılantısızlık	Kadın	167	16.64	2.79	3.633	.000
	Erkek	134	15.44	2.90		
Bilinçli Farkındalık	Kadın	167	17.11	2.12	2.712	.007
	Erkek	134	16.31	2.98		
İlişki Kesme	Kadın	167	16.92	2.87	3.011	.003
	Erkek	134	15.87	3.16		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Kadın	167	102.74	10.52	4.914	.000
	Erkek	134	95.95	13.43		

* P<.05

Tablo 8’de spor yapmayan üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 8’deki veriler incelendiğinde, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ‘Sevecenlik’(.000), ‘Umursamazlık’(.001), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.000), ‘Bağılantısızlık’ (.000), ‘Bilinçli Farkındalık’(.007), ‘İlişki Kesme’(.003), alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(.000) değerler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir (P<.05).

Araştırmada Tablo 8’deki verilere göre cinsiyet değişkenine göre Sevecenlik, Umursamazlık, Paylaşımların Bilincinde Olma, Bağılantısızlık, Bilinçli Farkındalık, İlişki Kesme ve Toplam Merhamet oranları bakımından kadınların erkeklerden daha yüksek olduğu belirlenmiş ve ortalamalar ise 15.44 ± 2.90 - 18.02 ± 2.19 aralığında olduğu saptanmıştır. Toplam Merhamet ise kadınlar da 102.74 ± 10.52 , erkekler de ise 95.95 ± 13.43 olarak tespit edilmiş ve kadınların toplam merhamet düzeyi erkeklerden yüksek olduğu belirlenmiştir. Öte yandan spor yapmayan üniversite öğrencilerin cinsiyet değişkenine merhamet değerlerinin tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bulunurken, spor yapan üniversite öğrencilerinde

öğrencilerinin ‘Umursamazlık’ (.004), ‘Bağlantısızlık’ (.003), ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puan’ında sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 9. Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması

Faktör	Grup	N	X	Ss	F	P	TUKEY
Sevecenlik	18-21 Yaş arası(a)	222	17.66	2.42	2.835	.037*	c<a,d
	22-25 Yaş arası(b)	197	17.33	2.67			
	26-29 Yaş arası(c)	207	17.03	3.29			
	30 Yaş ve üzeri(d)	230	17.69	2.39			
Umursamazlık	18-21 Yaş arası	222	16.56	2.92	.810	.488	
	22-25 Yaş arası	197	16.90	2.60			
	26-29 Yaş arası	207	16.50	2.74			
	30 Yaş ve üzeri	230	16.65	2.74			
Paylaşımların Bilincinde Olma	18-21 Yaş arası(a)	222	16.69	2.74	5.156	.002*	c<a,d
	22-25 Yaş arası(b)	197	16.26	3.13			
	26-29 Yaş arası(c)	207	15.71	3.40			
	30 Yaş ve üzeri(d)	230	16.68	2.62			
Bağlantısızlık	18-21 Yaş arası	222	16.68	2.62	1.317	.268	
	22-25 Yaş arası	197	16.30	3.04			
	26-29 Yaş arası	207	16.28	2.78			
	30 Yaş ve üzeri	230	16.20	2.70			
Bilinçli Farkındalık	18-21 Yaş arası	222	16.84	2.47	2.039	.107	
	22-25 Yaş arası	197	16.79	2.36			
	26-29 Yaş arası	207	16.36	2.98			
	30 Yaş ve üzeri	230	16.93	2.45			
İlişki Kesme	18-21 Yaş arası	222	16.77	2.63	1.680	.170	
	22-25 Yaş arası	197	16.79	2.75			
	26-29 Yaş arası	207	16.41	3.03			
	30 Yaş ve üzeri	230	17.00	2.74			
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	18-21 Yaş arası(a)	222	101.22	10,95	2.841	.037*	c<a,d
	22-25 Yaş arası(b)	197	100.41	12.29			
	26-29 Yaş arası(c)	207	98.31	12.60			
	30 Yaş ve üzeri(d)	230	101.18	11.40			

* P<.05

Tablo 9’da üniversite öğrencilerin yaş değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırılması verilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde, yaş değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ‘Sevecenlik’ (.037), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.002) alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’(.037)’düzeylerinde sonuçlar anlamlı iken (P<.05), ‘Umursamazlık’ (.488), ‘Bağlantısızlık’(.268), ‘Bilinçli Farkındalık’(.107) ve ‘İlişki Kesme’(.170), alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P>.05).

Araştırmada Tablo 9’daki veriler incelendiğinde farklı yaş gruplarında sevecenlik alt boyutunda ortalamalar 17.03 ± 3.29 - 17.69 ± 2.39 arasında değiştiği, paylaşımların bilinci olma alt boyutunda ortalamalar 15.71 ± 3.40 - 16.69 ± 2.74 kadar belirlenirken, Toplam merhamet alt boyutunda ise, ortalamalar 98.31 ± 12.60 - 101.22 ± 10.95 Aralığında değiştiği ve sonuçların bu

alt boyutlarda anlamlı olduğu ($P<.05$) saptanmıştır. Öte yandan ‘Umursamazlık’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’ ve ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$). Ayrıca Tablo 9 bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı çıkan sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma ve toplam merhamet alt boyutlarında 18-21 yaş arası ve 30 yaş üzeri en yüksek ortalamalara sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. *Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Grup	N	X	Ss	F	P	TUKEY
Sevecenlik	18-21 Yaş arası(a)	154	17.63	2.37	1.178	.317	-
	22-25 Yaş arası(b)	120	17.43	2.70			
	26-29 Yaş arası(c)	127	17.06	3.23			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	17.54	2.40			
Umursamazlık	18-21 Yaş arası(a)	154	16.72	2.85	1.004	.391	-
	22-25 Yaş arası(b)	120	17.10	2.62			
	26-29 Yaş arası(c)	127	16.66	2.86			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	16.52	2.77			
Paylaşımların Bilincinde Olma	18-21 Yaş arası(a)	154	16.66	2.67	4.660	.003*	c<a c<d
	22-25 Yaş arası(b)	120	16.08	3.12			
	26-29 Yaş arası(c)	127	15.59	3.30			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	16.73	2.58			
Bağılantısızlık	18-21 Yaş arası(a)	154	16.98	2.41	3.035	.029*	d<a
	22-25 Yaş arası(b)	120	16.51	3.05			
	26-29 Yaş arası(c)	127	16.49	2.51			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	16.05	2.82			
Bilinçli Farkındalık	18-21 Yaş arası(a)	154	16.92	2.43	1.716	.163	-
	22-25 Yaş arası(b)	120	16.83	2.39			
	26-29 Yaş arası(c)	127	16.28	3.07			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	16.83	2.43			
İlişki Kesme	18-21 Yaş arası(a)	154	16.92	2.40	.998	.394	-
	22-25 Yaş arası(b)	120	16.94	2.66			
	26-29 Yaş arası(c)	127	16.59	2.87			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	17.14	2.63			
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	18-21 Yaş arası(a)	154	101.86	10.46	.814	.143	-
	22-25 Yaş arası(b)	120	100.90	12.21			
	26-29 Yaş arası(c)	127	98.70	12.41			
	30 Yaş ve üzeri(d)	154	100.83	11.20			

* $P<.05$

Tablo 10’da spor yapan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırılması verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde, spor yapan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.003) ve ‘Bağılantısızlık’(.029) alt boyutlarında sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’ (.317), ‘Umursamazlık’ (.391), ‘Bilinçli Farkındalık’(.163), ‘İlişki Kesme’(.394) ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puan’(.143) alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$)

Araştırmada Tablo 10'daki veriler incelendiğinde spor yapan üniversite öğrencilerinin farklı yaş gruplarında 'Paylaşımların Bilincinde Olma' 16.73 ± 2.58 - 15.59 ± 3.30 kadar belirlenirken, 'Bağılantısızlık' alt boyutunda 16.05 ± 2.82 - 16.98 ± 2.41 belirlenmiş ve sonuçların bu alt boyutlarda anlamlı olduğu ($P < .05$) saptanmıştır. Öte yandan sevecenlik alt boyutunda ortalamalar 17.06 ± 3.23 - 17.62 ± 2.37 arasında değiştiği, 'Umursamazlık' alt boyutunda 16.52 ± 2.77 - 17.10 ± 2.62 arasında değiştiği, 'Bilinçli Farkındalık' alt boyutunda 16.28 ± 3.07 - 16.92 ± 2.43 arasında değiştiği, 'İlişki Kesme' 16.59 ± 2.87 - 17.14 ± 2.63 ve 'Merhamet Ölçeği Toplam Puanında' 98.70 ± 2.41 - 101.86 ± 10.46 arasında değiştiği ve alt boyutlarında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P > .05$).

Tablo 11. Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Yaş Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması

Faktör	Grup	N	X	Ss	F	P
Sevecenlik	18-21 Yaş arası(a)	68	17.73	2.53	2.219	.086
	22-25 Yaş arası(b)	77	17.18	2.63		
	26-29 Yaş arası(c)	80	16.98	3.39		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	18.00	2.34		
Umursamazlık	18-21 Yaş arası(a)	68	16.19	3.07	1.143	.332
	22-25 Yaş arası(b)	77	16.59	2.56		
	26-29 Yaş arası(c)	80	16.26	2.54		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	16.92	2.67		
Paylaşımların Bilincinde Olma	18-21 Yaş arası(a)	68	16.75	2.92	1.122	.340
	22-25 Yaş arası(b)	77	16.55	3.14		
	26-29 Yaş arası(c)	80	15.90	3.56		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	16.59	2.71		
Bağılantısızlık	18-21 Yaş arası(a)	68	16.01	2.96	.651	.583
	22-25 Yaş arası(b)	77	15.98	3.03		
	26-29 Yaş arası(c)	80	15.93	3.14		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	16.51	2.43		
Bilinçli Farkındalık	18-21 Yaş arası(a)	68	16.66	2.57	.835	.476
	22-25 Yaş arası(b)	77	16.74	2.34		
	26-29 Yaş arası(c)	80	16.50	2.84		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	17.13	2.48		
İlişki Kesme	18-21 Yaş arası(a)	68	16.42	3.08	.572	.634
	22-25 Yaş arası(b)	77	16.57	2.89		
	26-29 Yaş arası(c)	80	16.11	3.26		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	16.72	2.94		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	18-21 Yaş arası(a)	68	99.77	11.92	1.496	.216
	22-25 Yaş arası(b)	77	99.63	12.46		
	26-29 Yaş arası(c)	80	97.70	12.97		
	30 Yaş ve üzeri(d)	76	101.88	11.84		

* $P < .05$

Tablo 11'de spor yapmayan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Tablo 11'deki veriler incelendiğinde, kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin 'Sevecenlik'(.086), 'Umursamazlık'(.332), 'Paylaşımların Bilincinde Olma'(.340), 'Bağılantısızlık' (.583), 'Bilinçli Farkındalık'(.476), 'İlişki Kesme'(.634), alt

boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(.216) değerleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($P<.05$).

Araştırmada Tablo 11’deki verilere göre spor yapmayan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’ ve ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ortalamalar 15.90 ± 3.56 - 18.00 ± 2.34 arasında değiştiği, ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanında’ 97.70 ± 12.97 - 101.88 ± 11.84 kadar belirlenirken sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olmadığı tespit edilmiştir ($P<.05$).

Tablo 12. Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Bölüm Durumuna Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması

Faktör	Bölüm	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Spor Alanı	439	17.42	2.68	-.224	.823
	Diğer Fakülteler	417	17.46	2.74		
Umursamazlık	Spor Alanı	439	16.67	2.73	.206	.837
	Diğer Fakülteler	417	16.63	2.79		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Spor Alanı	439	16.23	3.02	-1.230	.219
	Diğer Fakülteler	417	16.48	2.97		
Bağılantısızlık	Spor Alanı	439	16.48	2.68	1.225	.221
	Diğer Fakülteler	417	16.25	2.89		
Bilinçli Farkındalık	Spor Alanı	439	16.72	2.59	-.163	.870
	Diğer Fakülteler	417	16.75	2.56		
İlişki Kesme	Spor Alanı	439	16.80	2.64	.566	.570
	Diğer Fakülteler	417	16.69	2.94		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Spor Alanı	439	100.35	11.46	.072	.943
	Diğer Fakülteler	417	100.29	12.23		

* $P<.05$

Tablo 12’de üniversite öğrencilerinin öğrenim gördüğü bölüm durumuna göre merhamet değerlerinin karşılaştırılması verilmiştir. Tablo 12’deki veriler incelendiğinde, ‘Sevecenlik’ (.823), ‘Umursamazlık’ (.837), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.219), ‘Bağılantısızlık’ (.221), ‘Bilinçli Farkındalık’(.870), ‘İlişki Kesme’ (.570) alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(.943) değerler arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Tablo 13. *Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Öğrenim Gördüğü Bölüm Durumuna Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Bölüm	N	X	Ss	T	P
Sevecenlik	Spor Alanı	439	17.42	2.68	-.180	.857
	Diğer Fakülteler	116	17.47	2.64		
Umursamazlık	Spor Alanı	439	16.67	2.73	-1.068	.286
	Diğer Fakülteler	116	16.98	2.98		
Paylaşımların Bilincinde Olma	Spor Alanı	439	16.23	3.02	-1.262	.208
	Diğer Fakülteler	116	16.62	2.56		
Bağılantısızlık	Spor Alanı	439	16.48	2.68	-.447	.655
	Diğer Fakülteler	116	16.61	2.85		
Bilinçli Farkındalık	Spor Alanı	439	16.72	2.59	-.110	.913
	Diğer Fakülteler	116	16.75	2.57		
İlişki Kesme	Spor Alanı	439	16.80	2.64	-1.897	.058
	Diğer Fakülteler	116	17.32	2.57		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	Spor Alanı	439	100.35	11.46	-1.182	.238
	Diğer Fakülteler	116	101.77	11.83		

* P<.05

Tablo 13’de üniversite öğrencilerinin öğrenim gördüğü bölüm durumuna göre merhamet değerlerinin karşılaştırılması verilmiştir. Tablo 13’deki veriler incelendiğinde, ‘Sevecenlik’ (.857), ‘Umursamazlık’ (.286), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.208), ‘Bağılantısızlık’ (.655), ‘Bilinçli Farkındalık’(.913), ‘İlişki Kesme’ (.058) alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’(.238) değerler arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olmadığı görülmektedir (P>.05).

Tablo 14. *Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Maddi Gelir	N	X	Ss	F	P	TUKEY
Sevecenlik	2.825 TL ve altı (a)	209	17.66	2.32	3.083	.046*	a>c b>c
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	17.58	2.77			
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	17.14	2.87			
Umursamazlık	2.825 TL ve altı (a)	209	16.32	3.08	3.991	.019*	b>a b>c
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	16.97	2.55			
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	16.53	2.71			
Paylaşımların Bilincinde Olma	2.825 TL ve altı (a)	209	16.35	3.04	.091	.913	
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	16.30	2.91			
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	16.40	3.06			
Bağılantısızlık	2.825 TL ve altı (a)	209	16.38	2.95	.466	.628	
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	16.47	2.75			
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	16.25	2.71			
	2.825 TL ve altı (a)	209	16.47	2.57			

Bilinçli Farkındalık	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	16.93	2.67	2.066	.127
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	16.71	2.47		
İlişki Kesme	2.825 TL ve altı (a)	209	16.67	2.91		
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	16.96	2.50	1.689	.185
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	16.57	2.99		
Merhamet Ölçeği Toplam Puanı	2.825 TL ve altı (a)	209	99.89	11.90		
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	334	101.23	11.19	1.675	.188
	5.653 TL ve üzeri (c)	313	99.63	12.42		

* P<.05

Tablo 14’de ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Üniversite öğrencilerinin ev hanesi maddi gelir değişkeni güncel asgari ücret verileri dikkate alınarak alt sınır belirlenmiştir. Tablo 14 incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre ‘Sevecenlik’ (.046), ve ‘Umursamazlık’ (.019), alt boyutlarında sonuç anlamlı iken (P<.05), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’(.913), ‘Bağlantısızlık’(.628), ‘Bilinçli Farkındalık’(.127), ‘İlişki Kesme’(.185) alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’(.188) düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P>.05).

Araştırmada Tablo 14’deki veriler incelendiğinde üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre sevecenlik alt boyutuna ait ortalamalar 17.14 ± 2.87 - 17.66 ± 2.32 arasında değişirken, umursamazlık alt boyutuna ait ortalamalarda ise 16.32 ± 3.08 - 16.97 ± 2.55 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Tablo 15. *Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Maddi Gelir	N	X	Ss	F	P	TUKEY
Sevecenlik	2.825 TL ve altı (a)	134	17.64	2.23			
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	17.53	2.91	1.508	.222	-
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	17.17	2.67			
Umursamazlık	2.825 TL ve altı (a)	134	16.27	3.23			
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	17.22	2.44	6.022	.003*	a<b c<b
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	16.50	2.74			
Paylaşımların Bilincinde Olma	2.825 TL ve altı (a)	134	16.17	3.11			
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	16.30	2.85	.282	.754	-
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	16.42	2.90			
Bağlantısızlık	2.825 TL ve altı (a)	134	16.52	3.06			
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	16.61	2.53	.378	.686	-
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	16.38	2.66			
Bilinçli Farkındalık	2.825 TL ve altı (a)	134	16.39	2.66			
	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	17.00	2.80	2.473	.085	-

	5.653 TL ve üzeri (c)	201	16.66	2.26			
	2.825 TL ve altı (a)	134	16.60	2.93			
İlişki Kesme	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	17.17	2.29	2.065	.128	-
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	16.84	2.76			
Merhamet	2.825 TL ve altı (a)	134	99.62	12.05			
Ölçeği Toplam Puanı	2.826 TL – 5.652 TL (b)	220	101.86	10.87	2.067	.128	-
	5.653 TL ve üzeri (c)	201	100.00	11.84			

* P<.05

Tablo 15’de spor yapan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Spor yapan üniversite öğrencilerinin ev hanesi maddi gelir değişkeni güncel asgari ücret verileri dikkate alınarak alt sınır belirlenmiştir. Tablo 15 incelendiğinde, spor yapan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre ‘Umursamazlık’ (.003) alt boyutunda anlamlı iken (P<.05), ‘Sevecenlik’ (.222), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’ (.754), ‘Bağılantısızlık’ (.686), ‘Bilinçli Farkındalık’ (.085), ‘İlişki Kesme’ (.128) alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’ (.128) düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (P>.05).

Araştırmada Tablo 15’deki veriler incelendiğinde spor yapan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre umursamazlık alt boyutuna ait ortalamalarda 16.27 ± 3.23 - 17.22 ± 2.44 arasında değiştiği belirlenmiştir.

Tablo 16. *Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Ev Hanesinin Maddi Gelir Değişkenine Göre Merhamet Değerlerinin Karşılaştırması*

Faktör	Maddi Gelir	N	X	Ss	F	P
	2.825 TL ve altı (a)	75	17.69	2.48		
Sevecenlik	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	17.68	2.49	1.676	.189
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	17.08	3.21		
	2.825 TL ve altı (a)	75	16.41	2.82		
Umursamazlık	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	16.47	2.70	.092	.912
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	16.58	2.66		
	2.825 TL ve altı (a)	75	16.68	2.89		
Paylaşımların Bilincinde Olma	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	16.32	3.05	.316	.729
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	16.38	3.33		
	2.825 TL ve altı (a)	75	16.13	2.72		
Bağılantısızlık	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	16.18	3.13	.085	.919
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	16.02	2.79		
	2.825 TL ve altı (a)	75	16.62	2.43		
Bilinçli Farkındalık	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	16.79	2.41	.129	.879
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	16.80	2.81		
	2.825 TL ve altı (a)	75	16.81	2.87		
İlişki Kesme	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	16.57	2.83	1.374	.255
	5.653 TL ve üzeri (c)	112	16.09	3.33		

Merhamet	2.825 TL ve altı (a)	75	100.36	11.69		
Ölçeği						
Toplam	2.826 TL – 5.652 TL (b)	114	100.03	11.73	.340	.712
Puanı	5.653 TL ve üzeri (c)	112	98.97	13.43		

* P<.05

Tablo 16’da spor yapmayan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre merhamet değerlerinin karşılaştırması verilmiştir. Spor yapmayan üniversite öğrencilerinin ev hanesi maddi gelir değişkeni güncel asgari ücret verileri dikkate alınarak alt sınır belirlenmiştir. Tablo 16 incelendiğinde, spor yapmayan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre ‘Sevecenlik’ (.189), ‘Umursamazlık’ (0.912), ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’ (.729), ‘Bağılantısızlık’ (.919), ‘Bilinçli Farkındalık’ (.879), ‘İlişki Kesme’ (.255) alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’ (.712) düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($P>.05$).

Araştırmada Tablo 16’daki veriler incelendiğinde spor yapmayan üniversite öğrencilerinin ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre tüm alt boyutlarına ait ortalamalarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Günümüzde sporun önemi giderek artmaktadır. Özellikle insanların bilinç seviyelerinin artmasının yanı sıra bireysel sağlıklarına verdikleri önem de giderek artmaktadır. Spor insanları fiziksel, ruhsal ve zihinsel yönden geliştirmesinin yanında önemli bir sosyalleşme aracı olarak da karşımıza çıkmaktadır. Özellikle sporun bireylerde birçok duygu ve duyarlılığı artıracığı düşünülmektedir. Bu duygu ve duyarlılıktan bir tanesi de merhamet kavramıdır. Spor bilimleri literatüründe merhamet üzerinde az durulmuştur. Halbuki merhametin sporcuların yaşayabilecekleri aksaklıkları, duygusal zorlukları ve başarısızlıkları yönetirken, önemli destek olabileceği düşünüldüğünde son derece önemli olduğu aşikardır.

Bu araştırmada üniversite bireylerinin spor yapıp ve yapmama durumlarının merhamet düzeyleri üzerine etkisinin çeşitli faktörlere bağlı olarak bilimsel verilerle açıklanmaya çalışılmıştır. Katılımcıların spor yapma durumu olarak değişkenine göre spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin; ‘Bağılantısızlık’ ve ‘İlişki Kesme’ alt boyutunda anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bilinçli farkındalık’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’ değerlerinde anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur (Tablo 3). Literatürde yapılan bu çalışmalar çalışmamızda çıkan sonuçlara benzer şekilde paralellik göstermektedir. Tozoğlu vd. (2019) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin merhamet düzeyleri ile spor yapma durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Zengin ve Karagün (2021) yapmış oldukları çalışmada, spor yapma durumlarına göre merhamet ölçeğinin sevecenlik, umursamazlık ve bilinçli farkındalık alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Walton vd. (2020) yaptıkları araştırmada, spor yapanların yapmayanlardan merhamet düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Başka bir çalışmada ise Spor yapan kadın öğrencilerin spor yapmayan kadın öğrencilere göre hoşgörü düzeylerinde anlamlı farklılık gözlenmiştir (Akandere vd. 2015). Başaran vd. (2017) spor yapan besyo öğrencilerinin sportmenlik davranışlarının spor yapmayan öğrencilerden anlamlı düzeyde farklılaştığını belirtmişlerdir. Sanioğlu vd. (2019) çalışmalarında merhametle yakın ilişkiye sahip hoşgörü düzeyinin yüzme sporcularında spor yapmayanlara oranla anlamlı derecede yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Keleş ve Yoncalık (2019) merhamet düzeyini de belirleyen değerler eğitimi çalışmalarında lisanslı sporcuların spor yapmayanlara oranla daha yüksek düzeyde puan aldıklarını ortaya koymuşlardır. Literatür inceliğinde kısmen farklı sonuçlar elde edilse de genel olarak sporcuların merhamet, hoşgörü fairplay gibi bireysel

özelliklerinin spor yapmayanlara oranla pozitif yönde anlamlı olarak ayrıştığı görülmektedir. Araştırma sonucu incelendiğinde, toplam merhamet düzeyi spor durumu değişkenine göre spor yapan öğrencilerde en yüksek ortalamaoya sahip olduğu belirlenirken, bu durum nedeni olarak ise fiziksel, ruhsal ve zihinsel yönden daha gelişmiş olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin katılımcıların spor türü değişkenine göre takım sporu ve bireysel spor yapan üniversite öğrencilerinin ‘Bağılantısızlık’ alt boyutunda sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’de anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (Tablo 4). Literatürde yapılan çok az sayıda çalışmalarda elde edilen sonuçların benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Nitekim Tozoğlu vd. (2019) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerin spor yapma durumları ile merhamet ölçeğinin umursamazlık ve bilinçli farkındalık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bağılantısızlık ve ilişki kesme alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı rapor edilmiştir. İmamli ve Ünver (2018) yapmış oldukları çalışmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin spor türü değişkenine göre merhamet düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığını tespit etmişlerdir. Turan (2018) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin merhamet düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Tingaz (2020) yaptığı çalışmada öz şefkat boyutunda bireysel ya da takım sporu yapan spor fakültesi öğrencilerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlemiştir. Crozier vd. (2019) araştırmasında, takım sporu yapan bireylerde merhametin, sporcuların gelişimini desteklediği ve sporcular arasında birbirlerini etkilediği belirtilmektedir. Araştırma sonucu incelendiğinde, takım sporu yapan öğrencilerin bireysel spor yapan öğrencilerden toplam merhamet düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenirken, bunun nedeni olarak ise bireysel spor yapanlarda rekabet olgusunun yüksek olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların spor yapma süresi değişkenine göre ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’ düzeylerinde sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’ ve ‘Bilinçli Farkındalık’ alt boyutlarında önemli bir fark olmadığı tespit edildi (Tablo 5). Yapılan bazı çalışmalarda verilen sonuçların benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Nitekim Tozoğlu vd. (2019) yapmış oldukları haftalık spor yapma süreleri değişkenine göre merhamet ölçeğinin paylaşımların bilincinde olma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu, sevecenlik, umursamazlık, bağılantısızlık, bilinçli farkındalık ve ilişki kesme alt boyutlarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı

tespit edilmiştir. Öte yandan İmamalı ve Ünver (2018) yapmış oldukları çalışmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin spor yapma süresi değişkenine göre merhamet düzeylerinde anlamlı bir fark olmadığını rapor etmişlerdir. Araştırma sonucu incelendiğinde, öğrencilerin 5-9 saat arası spor yapan öğrencilerde toplam merhamet düzeyi en yüksek olduğu belirlenirken, bunun nedeni olarak ise en uygun sürenin bu aralıkta olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların cinsiyet değişkenine ait tüm alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Tablo 6). Literatür incelendiğinde bulmuş olduğumuz sonuçları destekler nitelikte çalışmalar yer almaktadır. Çingöl ve arkadaşlarının (2018) yılında hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkeni açısından kadınların merhamet düzeyleri erkeklerden anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Zengin ve Karagün (2021) yapmış olduğu çalışmada merhamet duygusunun kadınların erkeklerden daha anlamlı olduğu sonucunu bulmuştur. Ameniya ve Sakairi (2020) üniversitenin spor kulüplerine ait kadın erkek atletlerinin kişisel merhamet ölçeğinin farkındalık ve tükenmişlik üzerine etkisini inceledikleri çalışmada, kadın sporcuların farkındalık ve kişisel merhamet düzeylerinin erkek sporculardan daha düşük puan aldıklarını tespit etmişlerdir. Tatum'un (2012) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, kadınların merhamet ölçeği genel puan ortalamalarının erkeklerle göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Çapan (2019) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada, kadınların merhamet puan ortalamalarının erkeklerden yüksek olduğu ve üniversite öğrencilerinin cinsiyetleri açısından merhamet düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Yine üniversite öğrencileri ile yapılan farklı bir çalışmada Hacıkeleşoğlu ve Kartopu (2017) kadınların merhamet düzeylerinin erkeklerle oranla yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Merhamet duygusunun cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşma gösterdiği bir başka çalışmada Beresford (2016) kadınların merhamet düzeylerinin erkeklerle göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Erdoğan (2018) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet değişkenine göre merhamet alt boyutlarının farklılaşma gösterdiği ve kadınların puan ortalamalarının erkeklerle göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Turan (2018) yapmış olduğu çalışmada merhamet düzeyinde kadınların erkeklerden istatistiksel olarak anlamlı olduğunu tespit etmiştir. Tozoğlu vd. (2019) yaptığı araştırmada, öğrencilerin merhamet düzeyleri ile cinsiyet ve spor yapma durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulmuşlardır. Zengin ve Karagün (2021) yapmış oldukları çalışmada kadınların merhamet duygusunun erkeklerle oranla anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Erdoğan (2017) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet değişkeninin bireylerin merhamet ölçeği alt boyut ve toplam puanlarına göre yapılan karşılaştırmada önemli düzeyde fark olduğunu tespit etmiştir.

Kapıcıoğlu'nun (2018) yaptığı çalışmaya göre kadınların erkeklere oranla daha yüksek merhamet düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Şahin (2020) hemşirelerin cinsiyetlerine göre yaptığı çalışmada, merhamet ölçeği toplam puan ortalamaları incelendiğinde kadınların erkeklerden merhamet düzeylerinin daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuçlarla beraber Özsarı vd. (2021) merhamet kavramıyla benzer özellik taşıyan hoşgörü düzeyinin kadın taekwondo sporcularında erkek sporculara oranla daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Bulunan sonuçların kadınlar lehine anlamlı olması içgüdüsel olarak annelik duygusundan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Literatürde bulmuş olduğumuz sonuçların aksine yapılan çalışmalarda yer almaktadır. Candemir (2019) yapmış olduğu yüksek lisans tez araştırmasında merhamet düzeyinin cinsiyet açısından farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. İmamli ve Ünver (2018) yapmış oldukları çalışmada merhametin cinsiyet açısından farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Aydemir'in (2020) yaptığı çalışmada ise kadın öğretmenlerinin merhamet düzeylerinin erkek öğretmenlere kıyasla ortalamalarının yüksek olduğu sonucunu bulmuş olsa da istatistiksel olarak anlamlı fark göstermediğini tespit etmiştir. Başka bir çalışmada Tingaz (2020) öz şefkat boyutunda cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını, Bulgan (2021) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını rapor etmişlerdir. Ayrıca spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin istatistiksel olarak incelendiğinde, spor yapan bireylerde 'Umursamazlık', 'Bağılantısızlık' ve 'Merhamet Ölçeği Toplam Puanında' istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu (Tablo 7), spor yapmayan öğrencilerde merhametin tüm alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir (Tablo 8).

Araştırmamızda üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre 'Sevecenlik', 'Paylaşımların Bilincinde Olma' alt boyutları ve 'Toplam Merhamet' düzeylerinde gruplar arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Tablo 9). İmamli ve Ünver (2018) yapmış oldukları çalışmada spor bilimleri fakültesinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin yaş değişkenine göre merhamet düzeylerinde anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. Zengin ve Karagün (2021) spor merkezleri üyelerinin yaş değişkenine göre merhamet ölçeği puan ortalamaları ve 'sevecenlik ve umursamazlık' ölçek alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Şahin (2020) yaptığı çalışmada, hemşirelerin yaş gruplarına göre merhamet ölçeği ve toplam alt ölçek puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir. Erdoğan (2018) yaş grupları değişkenine göre merhamet alt boyutlarından sevecenlik alt boyutunun yaş gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılaştığını tespit etmiştir. Literatürde yapılan bu çalışmalar çalışmamızda çıkan sonuçlara benzer şekilde

paralellik göstermektedir. Aydemir (2020) ve Erdoğan (2017) tarafından yapılan çalışmalarda ise anlamlı farklılıklar olmadığı tespit edilmiştir. Turan (2018) yapmış olduğu çalışmada merhamet düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını belirlemiştir. Ayrıca spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerinin yaş değişkeni bakımından incelendiğinde spor yapanlarda ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’ ve ‘Bağılantısızlık’ alt boyutlarında sonuçlar anlamlı iken (Tablo 10), spor yapmayan üniversite öğrencilerinde tüm alt boyutlarında sonuçlar anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Tablo 11). Araştırma sonucuna göre yaş arttıkça merhamet düzeyinin arttığı belirlenirken, bu durumun yaşam tecrübesinin artmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu araştırmada katılımcıların öğrenim gördüğü bölüm durumuna göre ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’ değerler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı bulundu (Tablo 12). Literatürde bizim çalışmamızın aksine çalışmalar bulunmaktadır. Babahanoğlu vd. (2021) yapmış oldukları çalışmada, merhametin sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bağılantısızlık ve bilinçli farkındalık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı iken, umursamazlık ve ilişki kesme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını belirlemişlerdir. Özdelikara ve Babur (2020) yapmış oldukları çalışmada merhametin sevecenlik, umursamazlık, paylaşım, ilişki kesme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı iken, bağılantısızlık, bilinçli farkındalık ve merhamet ölçeğinde anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir. Öte yandan Tozoğlu vd. (2019) yaptıkları araştırmada, öğrencilerin bölümleri ile merhamet ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde, sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, bilinçli farkındalık, umursamazlık ve bağılantısızlık alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunduğu rapor edilmiştir. Turan (2018) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre merhamet düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu tespit etmiştir. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde, spor alanındaki öğrencilerin toplam merhamet düzeylerinin diğer bölümlerdeki öğrencilerden daha yüksek olduğu belirlenirken, bu durumun nedeni olarak ise sporcuların sportmenlik anlayışı ile yetiştirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre ‘Sevecenlik’ ve ‘Umursamazlık’ alt boyutlarında sonuç anlamlı iken, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’ düzeylerinde önemli bir fark olmadığı görülmektedir (Tablo 14). Zengin ve Karagün (2021) yapmış oldukları çalışmada katılımcıların gelir düzeyine göre merhamet ölçeği incelendiğinde sevecenlik ve bilinçli farkındalık alt boyutunda sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı iken,

umursamazlık, paylaşımların bilincinde olma, bağlantısızlık ve ilişik kesme alt boyutlarında anlamlı bir farklılık olmadığını belirlemişlerdir. Bulgan (2021) üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada gelir düzeyi göre öz şefkat boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu rapor etmişlerdir. Babahanoğlu vd. (2021) yapmış oldukları çalışmada, merhametin sevecenlik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı iken, umursamazlık, paylaşımların bilincinde olma, bağlantısızlık, bilinçli farkındalık ve ilişik kesme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını belirlemişlerdir. Öte yandan Çingöl vd. (2018) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin gelir durumlarına göre merhamet ölçeğinin paylaşımların bilincinde olma alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca düşük ve orta gelire sahip bireylerin yaşadıkları ekonomik problemlerden ötürü empati duygularının artması nedeniyle merhamet duyguların da artırdığını belirtmişlerdir. Başka bir çalışmada ise üniversite öğrencilerin merhamet düzeylerinin ailelerinin gelir düzeyiyle ilişkili olmadığı belirlenmiştir (İşgör, 2017). Kaplan ve Akyüz (2020) sporcular üzerine yapmış oldukları çalışmada, merhamet boyutunda anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma sonucu incelendiğinde, toplam merhamet düzeyi ev hanesi maddi geliri 2826 TL- 4650 TL olan grupta en yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenirken, bu durum nedeni olarak ise orta gelire sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Literatürde öz şefkat üzerine ulusal ve uluslararası çalışmalar bulunmaktadır. Alibekiroğlu vd. üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada, psikolojik sağlamlık ile yaşam doyumu arasında öz şefkatin kısmi aracılık etkisi olduğu, Işık (2018) yetişkin kadınlar üzerine yaptığı çalışmada öz şefkat düzeyindeki artışın, kadınlarda olumsuz yeme tutumlarını azalttığı ve beden memnuniyetini arttırdığı, Dilmaç ve Baş (2019) ergenler üzerine yaptıkları araştırmada öz şefkatin ergenlerin değerleri ve mizah tarzları ile pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu, Yaşa (2019) sağlık çalışanları üzerine yapılan tez çalışmasında, öz şefkat düzeyi düşük olan sağlık çalışanlarının sahip oldukları anksiyete düzeylerinin diğer çalışanlara oranla daha yüksek olduğu, öz şefkat ile bilişsel duygu düzenleme strateji boyutlarından bazıları arasında anlamlı ilişkilerin varlığı tespit edilmiştir. Altıparmak (2019) öğretmenler üzerine araştırmada, öğretmenlerin yaşamlarındaki amaç ve anlam düzeylerinin artmasının psikolojik iyi oluş düzeylerini arttırdığını ve öz şefkatin bu ilişkide kısmi aracılık etkisi olduğu, Ekşi vd. (2020) üniversite öğrencileri yaptıkları araştırmada öz şefkat, duyguları ifade etme ile mutluluk korkusu arasında var olan ilişkide aracı bir değişken olarak bulunmuş ve öz şefkat düzeyleri artan öğrencilerin duygularını daha kolay ifade edebildiği belirlenmiştir.

Bu araştırmada, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’

puan ortalamalarına göre merhamet düzeylerinin tüm alt boyutlarda yüksek olduğu ve tüm alt boyutlar ve toplamda yüksek bir güvenilirlikte olduğu görülmektedir. Elde edilen veriler neticesinde araştırma sonucunda; Cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’ değerler arasında anlamlı farklılık olduğu, yaş değişkenine göre üniversite öğrencilerinin ‘Sevecenlik’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’ alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’ düzeylerinde sonuçlar anlamlı iken, ‘Umursamazlık’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’ ve ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında önemli bir fark olmadığı, ayrıca istatistiksel olarak anlamlı çıkan sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma ve toplam merhamet alt boyutlarında 18-21 yaş arası ve 30 yaş üzeri en yüksek ortalamalara sahip olduğu, spor durumu değişkenine göre merhamet değerlerinin spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin; ‘Bağılantısızlık’ ve ‘İlişki Kesme’ alt boyutundaki sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bilinçli Farkındalık’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’ değerlerinde önemli bir fark olmadığı, öğrenim gördüğü bölüm durumuna göre ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Merhamet Ölçeği Toplam Puanı’ değerler arasında istatistiksel olarak önemli bir fark olmadığı, spor türü değişkenine göre takım sporu ve bireysel spor yapan üniversite öğrencilerinin ‘Bağılantısızlık’ alt boyutunda sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki kesme’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’ de’ önemli bir fark olmadığı, spor yapma süresi değişkenine göre ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutlarında ve ‘Toplam Merhamet’ düzeylerinde sonuçlar anlamlı iken, ‘Sevecenlik’, ‘Umursamazlık’ ve ‘Bilinçli Farkındalık’ alt boyutlarında önemli bir fark olmadığı, ev hanesinin maddi gelir değişkenine göre ‘Sevecenlik’ ve ‘Umursamazlık’ alt boyutlarında sonuç anlamlı iken, ‘Paylaşımların Bilincinde Olma’, ‘Bağılantısızlık’, ‘Bilinçli Farkındalık’, ‘İlişki Kesme’ alt boyutları ve ‘Toplam Merhamet’ düzeylerinde önemli bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Bu araştırma genel olarak değerlendirildiğinde, özellikle cinsiyet değişkeni demografik faktörler içerisinde merhamet ölçeği üzerinde de en etkili faktör olduğu, bunların yanında yaş, spor yapma durumu, yapılan spor türü, spor yapma süresi ve ev hanesi maddi gelir durumu değişkenlerinin merhamet üzerinde etkili olduğu, öğrenim gördüğü bölüm merhamet konusunda etkili bir değişken olmadığı sonuçlarını ortaya çıkarmıştır. Üniversite öğrencilerinin merhameti üzerine yönelik yapılan bir araştırma olması, bu sonuçların önemini bir kez daha ortaya koymaktadır. Araştırmada neticesinde spor yapan ve takım sporu yapan üniversite

öğrencilerinde merhamet düzeylerinin diğer öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla bireyleri spora yönlenmesiyle merhamet düzeylerinin artacağı önerilmektedir.



KAYNAKÇA

- Adıgüzel, H. İ. (2020). *Spor bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerin spora bakış açıları ve spor yapma alışkanlıklarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.617932)
- Akandere, M., Yarımka, E., & Aslan, İ. (2014). Geleneksel çocuk oyunlarının ortaokul öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde medyanın rolü, hoşgörü eğilim düzeyleri üzerine etkisi. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 57-67.
- Akdeniz, S. (2014). *Farklı merhamet düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinde depresyon, anksiyete, stres ve duygusal zekanın incelenmesi*. (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No. 366265)
- Akgün, N. (1982). Egzersiz fizyolojisi. *Ege Üniversitesi Matbaası*, (27) İzmir.
- Akın, Ş. H. (2018). Merhamet kavramı ve Schopenhauer'in merhamet yaklaşımının değerlendirilerek farklı düşünürlerin görüşleriyle karşılaştırılması. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 5(3), 126-131.
- Akkoyunlu, Y. (1996). Beden eğitimi ve spor. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 80-81.
- Alibekiroğlu, P., Akbaş, T., Bulut Ateş, F., & Kırkdök, O. (2018). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkide öz anlayışın aracı etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27 (2), 1-17.
- Altıparmak, D. (2019). *Öğretmenlerin yaşam amacı ve anlamı düzeyleri ve iyi oluşları arasındaki ilişkide öz duyarlılık değişkeninin aracı rolü*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.598718)
- Amemiya, R., & Sakairi, Y. (2020). The role of self-compassion in athlete mindfulness and burnout: examination of the effect of gender differences. *Personality and Individual Differences*, 166-110167.
- Anshell, M. H. (2011). Sport psychology:from theory to. *Practice Characteristics of Successful Athletes, 5th Edition*. UK, Pearson.Middle Tennessee State University.
- Aracı, H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi. *Ankara: Bağırhan Yayınevi*.
- Attepe, A. G. S. (2010). Anne baba kaybının çocuklar üzerindeki etkileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 23-28.
- Aydemir, B. (2018). *Öğretmenlerdeki merhamet düzeylerinin cinsiyet, kıdem, branş ve algılanan anne-baba tutumlarına göre incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.527534)
- Aydemir, F. (2020). *Merhamet ve iş yeri ruhsallığı arasındaki ilişki*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.639998)
- Babahanoğlu, R., Obuz, A. T., & Gencer, N. (2021). Sosyal hizmet öğrencilerinin merhamet düzeyleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(3), 847-866.
- Baltzell, A., Röthlin, P., & Kenttä, G. (2019). Self-compassion in sport for courage and performance. In *Mindfulness and acceptance in sport* (pp. 178-190). Routledge.
- Barton, G., & Garvis, S. (2019). Theorizing compassion and empathy in educational contexts: what are compassion and empathy and why are they important? In *Compassion and Empathy in Educational Contexts*, 3-14.

- Başaran, Z., Erdoğan, R. B., Körmükçü, Y., & Adalı, H. (2017). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin fair-play anlayışlarının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 35-43.
- Beresford, A. (2016). The compassionate mind: A correlational investigation into the Relationship between self-compassion and compassion for others. *Manchester Metropolitan University*: 1-17.
- Best, T, Herring, L., Clarke, C., Kirby, J., & Gilbert, P. (2021). The experience of loneliness: The role of fears of compassion and social safeness. *Personality and Individual Differences*, 183-111161.
- Biberci, F. (2010). 2-7 Yaş arası çocuklarda sevgi ve merhamet değerlerinin hadisler ışığında öğretimi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No. 261115)
- Brown, B. (1999). *Soul without shame: A guide to liberating yourself from the judge within*. Boston: Shambala.
- Bulgan, R. (2021). Üniversite öğrencilerinin öz şefkat düzeyleri ile siber zorba ve siber mağdur olmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No. 673869)
- Candemir, M. L. (2019). Engelli çocuğa sahip olan ve olmayan ebeveynlerin öz anlayış kişilik ve merhamet özelliklerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.548668)
- Carlo, G., McGinley, M., Hayes, R., Batenhorst, C., & Wilkinson, J. (2007). Parenting styles or practices? Parenting, sympathy, and prosocial behaviors among adolescents. *The Journal of genetic psychology*, 168(2), 147-176.
- Chou, K. L. (1996). The Rushton, Chris John and Fekken self-report altruism scale: a Chinese translation. *Personality and individual differences*, 21, 297-298.
- Cohen, D., & Strayer, J. (1996). Empathy in conduct-disordered and comparison youth. *Developmental psychology*, 32(6), 988.
- Coşkun, İ. (2019). İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinin 2010 yılı ve 2018 yılı öğretim programlarının din eğitimi açısından karşılaştırılması-merhamet değeri örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.550324)
- Crozier, A. J., Mosewich, A. D., & Ferguson, L. J. (2019). The company we keep: Exploring the relationship between perceived teammate self-compassion and athlete self-compassion. *Psychology of Sport and Exercise*, 40, 152-155.
- Cüceloğlu, D. (2009). İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitapevi, 18. Baskı.
- Çapan, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin merhamet ve öz-anlayış düzeylerinin kişilik özellikleri açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.554662)
- Çavuş, M. (2019). Hoşgörü eğilimi ölçeği yetişkin formunun geliştirilmesi ve yetişkinlerin hoşgörü eğilim düzeylerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.583905)
- Çingöl, N., Çelebi, E., Zengin, S., & Karakaş, M. (2018). Bir sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin merhamet düzeylerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri* 2018; 21:61-67.

- Dalgacı, B. (2019). *Merhamet odaklı terapi yaklaşımı ve uygulamaları üzerine bir değerlendirme*. (Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.555498)
- Dalgacı, B., & Gürses, İ. (2018). Merhametin sağlık hizmetlerindeki yeri ve önemi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 181-204.
- Deane-Drummond, C. (2017). Empathy and the evolution of compassion: from deep history to infused virtue. *Zygon*, 52(1), 258-279.
- Deschamps, P. K., Verhulst, E. E., Castro, B. O., & Matthys, W. (2018). Proactive aggression in early school-aged children with externalizing behavior problems: A longitudinal study on the influence of empathy in response to distress. *American Journal of Orthopsychiatry*, 88(3), 346.
- Dietze, E. V., & Orb, A. (2000). Compassionate care: A moral dimension of nursing. *Nursing Injury, USA, Cilt: 7, Sayı: 3, s.166-174*.
- Dilmaç, B., & Baş, A. (2019). Ergenlerin sahip oldukları değerler, öznel iyi oluşları ve sosyal kaygıları arasındaki yordayıcı ilişki. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (4), 3685-3697.
- Diren, Z. (2018). “Yaşlı Bakım Çalışanlarında Duygusal Zekâ, Kişilik Özellikleri, Örgütsel Güven ve Merhamet Duyguları ile Yaşlılara Yönelik Tutumlar Arasındaki İlişkiler”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.493069)
- Doğan, O. (2005). Spor psikolojisi (2. Baskı). Adana: Nobel Kitabevi, 70.
- Durusoy, F. (1991). Spor ahlakı ve doping sorunu. *Türk Alman Kültür Diyalogu Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar Sempozyumu*. İstanbul: Maya Matbaası.
- Düzgüner, S. (2019). Pro-sosyal davranışlarda diğerkâmlığın (özgecilik) tanımı ve konumu. *Bilimname*, 40(4).
- Ekmekci, C. (2020). *Farklı Düzeylerde Spor Yapan Sporcuların Sportmenlik anlayış düzeyleri ile yaşam kaliteleri arasındaki ilişkinin araştırılması*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.650635)
- Ekstrom, L. W. (2012). Liars, medicine, and compassion. *Journal of Medicine and Philosophy*, 37, 159-180.
- Ekşi, H., İkiz, K., & Başman, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin mutluluk korkusu ve duygularını ifade etme becerileri arasındaki ilişkide öz duyarlılığın aracı rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28 (2), 820-829.
- Erdoğan, B. (2017). *Yetişkinlerde mutluluğun merhamet ve saldırganlıkla ilkinin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.485544)
- Erdoğan, N. G. (2019). *Kış sporları ile ilgilenen sporcuların sporda imgeleme ile sportif güven arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.544546)
- Erdoğan, S. (2018). *Evli bireylerin evlilik doyumu ve merhamet düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.531829)
- Geneşke, K. E. (2020). *Türkiye olimpiyat hazırlık merkezi (Tohm) sporcularının psikolojik becerilerinin kişilik özellikleri ile ilişkisinin araştırılması-Ankara ili örneği*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.614176)

- Gilbert, P. (2005). *Compassion and cruelty: A biopsychosocial approach*. In P.
- Gilbert, P. (2009). Introducing compassion-focused therapy. *Advances in Psychiatric Treatment*, 15, 199-208.
- Gilbert, P., McEwan, K., Matos, M., & Rivis, A. (2011). Fears of compassion: Development of three self-report measures. *Psychology and Psychotherapy: Theory, research and practice*, 84(3), 239-255.
- Goldin, P. R., & Jazaieri, H. (2017). The compassion cultivation training (CCT) program. *The Oxford handbook of compassion science*, 235-245.
- Gör, F. (2013). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretim programında merhamet değeri*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.344944)
- Gunnell, E. K., Mosewich, D. A., McEwen, E. C., Eklund, C. R., & Crocker, R. E. P. (2017). Don't be so hard on yourself! Changes in self-compassion during the first year of university are associated with changes in well-being. *Personality and Individual Differences*, 107, 43-48.
- Güleş, E. (2017). *Özel gereksinimli çocuğa sahip anne babaların yaşam doyumlarının öz-anlayış ve merhamet düzeyleri açısından incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.481287)
- Günişık, E. (1990). Çocuk ve eğitim. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 36-36.
- Hacıkeleşoğlu, H., & Kartopu, S. (2017). Merhamet ve dindarlık: üniversite öğrencileri üzerine ampirik bir araştırma. *International Journal of Social Science*. c. 59: 203-227.
- Hanson, R. K. (2003). Empathy deficits of sexual offenders: A conceptual model. *Journal of Sexual Aggression*, 9(1), 13-23.
- Hökelekli, H. (2011). Gökyüzünden yeryüzüne yayılan bir değer; merhamet eğitimi. *Diyanet Dergisi*, 244, 13-17.
- Işık, E. (2018). *Yetişkin kadınlarda öz-duyarlılık ile beden algısı ve yeme tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.529235)
- İmamli, H., & Ünver, G. (2018). Spor karakterinin demografik nitelikler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 36-49.
- İşgör, İ. Y. (2017). Merhametin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı etkisinin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. c. 12. s. 2: 425-436.
- Jolliffe, D., & Farrington, D. P. (2006). Development and validation of the Basic Empathy Scale. *Journal of adolescence*, 29(4), 589-611.
- Jopling, D. A. (2000). *Self-knowledge and the self*. New York: Routledge.
- Kant, I. (2017). *Eğitim üzerine*. (6.baskı). (Çev. Ahmet Aydoğan). İstanbul: Say Yayınları.
- Kapıcıoğlu, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinde merhametin yordayıcıları olarak mutluluk ve kişilik özellikleri*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.553277)
- Kaplan, E., & Akyüz, O. (2020) Futbolcuların Başarı Hedefleri ve Spor Karakterleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 2(2), 82-90.
- Keleş, M., & Yoncalık, O. (2019). Beden eğitimi ve spor dersi ve ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinde değerler eğitimi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 13(3), 230-237.

- Kirby, J. N., Day, J., & Sagar, V. (2019). The 'Flow' of compassion: A meta-analysis of the fears of compassion scales and psychological functioning. *Clinical Psychology Review*, 70, 26-39.
- Kolaç, E. (2010). Hacı Bektaş Veli, mevlana ve Yunus felsefesiyle Türkçe derslerinde değerler ve hoşgörü eğitimi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 55, 193-208.
- Koruç, Z. (1998). Yeni bir alan egzersiz ve spor psikolojisi. *Türk Psikoloji Bülteni*, 10: 76-92.
- Küçük, V., & Harun, K. O. Ç. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, (9).
- Li, A., Wang, S., Cai, M., Sun, R., & Liu, X. (2021). Self-compassion and life-satisfaction among Chinese self-quarantined residents during COVID-19 pandemic: A moderated mediation model of positive coping and gender. *Personality and individual differences*, 170:110457.
- Lim, D., & De Steno, D. (2016). Suffering and compassion: The links among adverse life experiences, empathy, compassion, and prosocial behavior. *Emotion*, 16(2), 175.
- Loehr, J. E. (1986). Mental toughness training for sports, 1st ed. New York, The Stephen Grene Press: 10.
- Merritt, O. A., & Purdon, C. L. (2020). Scared of compassion: Fear of compassion in anxiety, mood, and non-clinical groups. *British Journal of Clinical Psychology*, 59(3), 354-368.
- Morris, J. A., Blount, R. E., & Savage, R. E. (1956). Recovery of cytopathogenic agent from chimpanzee with coryza. *Proceedings of the Society for Experimental Biology and Medicine*, 92:544-549.
- Mosewich, A. D., Crocker, P. R., & Kowalski, K. C. (2014). Managing injury and other setbacks in sport: Experiences of (and resources for) high-performance women athletes. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 6, 182-204.
- Nas, E., & Sak, R. (2020). Merhamet ve merhamet odaklı terapi. *Journal of Social Sciences*, 18(1):64-84.
- Neff, K. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and identity*, 2(2), 85-101.
- Neff, K. D., & Pommier, E. (2013). The relationship between self-compassion and other-focused concern among college undergraduates, community adults, and practicing meditators. *Self and Identity*, 12(2), s. 160-176.
- O'Brien, E., Kristal, A. C., Ellsworth, P. C., & Schwarz, N. (2018). (Mis) imagining the good life and the bad life: Envy and pity as a function of the focusing illusion. *Journal of Experimental Social Psychology*, 75, 41-53.
- Özbaydar, S. (1973). İnsan davranışlarının sınırları ve spor psikolojisi. Ankara: T. E. E. Teknik Kitap Yayınları, No:4.
- Özdelikara, A., & Babur, S. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin merhamet düzeyi ve empatik eğilim ilişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 342-349.
- Özsarı, A., Pepe, H., Pepe, Ş., & Fişekçioğlu, B. (2021). Taekwondo sporcularının hoşgörü eğilimlerinin incelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 40-50.
- Öztürk, S. A. (2002). *Spor Pazarlaması*. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Pommier, E. A. (2011). The Compassion Scale. Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences, 72, 1174.

- Reis, N. A., Kowalski, K. C., Ferguson, L. J., Sabiston, C. M., Sedgwick, W. A., & Crocker, P. R. (2015). Self-compassion and women athletes' responses to emotionally difficult sport situations: An evaluation of a brief induction. *Psychology of Sport and Exercise*, 16, 18–25.
- Rejeski, W. J., & Brawley, L. R. (1988). Defining the boundaries of sport psychology. *Sport Psychologist* ;2(3):231-42.
- Robert, L., Solso, M., & K, MacLin. (2001). *Deneyisel Psikoloji: Farklı Bir Yaklaşım*. 7. Baskı. Allyn & Bacon,
- Rubin, T. I. (1998). *Compassion and self hate: An alternative to despair*. Simon and Schuster.
- Schopenhauer, A. (2014). Merhamet. (Z. Kocatürk, Çev.) *İstanbul, Dergâh Yayınları*.
- Seligman, M. E. (2004). Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment. *Simon and Schuster*.
- Sutherland, L. M., Kowalski, K. C., Ferguson, L. J., Sabiston, C. M., Sedgwick, W. A., & Crocker, P. R. (2014). Narratives of young women athletes' experiences of emotional pain and self-compassion. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 6:499–516.
- Şahin, M. (1998). Spor Ahlakı ve Sorunları. *Evrensel Basın Yayın, 1. Cilt, İstanbul*.
- Şahin, Ö. (2020). *Hemşirelerin merhamet yorgunluğu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.626013)
- Tanrıkulu, G. (2019). *Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerde merhamet düzeyi ve merhamet yorgunluğunun belirlenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.605865)
- Taşkın, M., Sanioglu, A., Taşkın, M., & Fidan, A. (2019). Yüzmenin çocuklarda hoşgörü eğilimi üzerine etkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 30-35.
- Tatlısu, B., & Bayraktar, G. (2020). Beden eğitimi ve spor lisans öğrencilerine göre “sporda hoşgörü” kavramı (bayburt üniversitesi örneği). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1), 44-54.
- Tatum, K. J. (2012). Adherence to gender roles as a predictor of compassion and self-compassion in women and men. *Baylor University, Doctoral Dissertation*.
- Tekin, A. (2009). *Rekreasyon. Ata Ofset Matbaacılık, Ankara*.
- Tel, M. (2014). Türk Toplum Yaşantısında Fair Play. *International Journal of Science Culture and Sport*, 1:694-704.
- Thoits, P. A. (1994). Stressors and problem-solving: The individual as psychological activist. *Journal of Health and Social Behavior*, 143-160.
- Tingaz, E. O. (2020). *Spor bilimleri fakültesindeki sporcu öğrencilerde bilinçli farkındalık ve öz şefkatin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.657535)
- Topuz, H. (1995). Hoşgörü, Pehlivan, G. (Ed.). Hoşgörü ve eğitim toplantısı. *UNESCO Türkiye Milli Komisyonu ve Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ortak Yayını*, 30- 38.
- Tozoğlu, E., Dursun, M. & Güler, B. (2019). Eğitim fakültesi öğrencilerinin merhamet düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Spor ve Bilim Dergisi*, Sayı2-156-164.

- Turan, M. B. (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin vicdani zeka düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 78-88.
- Türe, H., & Ersoy, A. F. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Hoşgörü Algısı. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 5, 31-56.
- Türk Dil Kurumu. (2020). <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim: 08.12.2020.
- Türk Dil Kurumu. (2021). <https://sozluk.gov.tr/>. Erişim: 01.08. 2021.
- Vealey, R. S., Hayashi, S. W., Garner-Holman, M., & Giacobbi, P. (1998). Sources of sport confidence: Conceptualization and instrument development. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 20 (1): 54-80.
- Vossen, H. G., Piotrowski, J. T., & Valkenburg, P. M. (2015). Development of the adolescent measure of empathy and sympathy (AMES). *Personality and individual Differences*, 74, 66-71.
- Walter, H. (2012). Social cognitive neuroscience of empathy: concepts, circuits, and genes. *Emotion Review*, 4(1), 9-17.
- Walton, C. C., Baranoff, J., Gilbert, P., & Kirby, J. (2020). Self-compassion, social rank, and psychological distress in athletes of varying competitive levels. *Psychology of Sport & Exercise*, 50(2020)-101733.
- Wang, Y., Wen, Z., Fu, Y., & Zheng, L. (2017). Psychometric properties of a chinese version of the measure of empathy and sympathy. *Personality and individual Differences*, 119, 168-174.
- Web1- <https://www.iienstitu.com/blog/motivasyon-nedir-motivasyon-nasil-saglanir>. (Erişim: 04.02.2021)
- Web2- https://www.tavsiyedyorum.com/makale_10697.htm. (Erişim: 07.06.2020)
- Web3- <https://www.egitimsistem.com/spor-yapmanin-onemi-nedir-75854h.htm>. (Erişim: 20.09.2020)
- Web4-<https://www.forumduasi.com/250653-duyarlilik-nedir-sozluk> Erişim: 05.07.2021
- Yaşa, E. N. (2019). *Sağlık çalışanlarının, bilişsel duygu düzenleme stratejilerinin ve öz anlayış düzeylerinin anksiyete düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.583860)
- Yetim, A., Tolukan, E., & Şahin, M. Y. (2015). Spor tesisi yöneticilerinin dönüşümcü liderlik davranış özelliklerinin incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(3), 133-147.
- Yıldıran, İ. (1992). Sporda “fair-play” kavramının tarihsel boyutları. *Spor Bilimleri 2. Ulusal Kongresi, Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Ankara*.
- Yıldız, D. E. (2021). *Sosyal psikoloji*. İstanbul üniversitesi açık ve uzaktan eğitim fakültesi. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/kok/sosyal_psikoloji_u105.pdf.
- Yıldız, H., & Kavak, O. (2017). The regulatory role of compassion in the influence of the personality trait of responsibility on task and contextual performance. *Journal of Management Marketing and Logistics*, 4(4), 408-422.
- Ying, P. X., Li, H., & Tan, J. W. (2021). The superiority of high level of father presence on empathy and sympathy in early adolescents in south-eastern China: A person-centered perspective. *Personality and Individual Differences*, 181, 111048.

- Zengin, A. (2020). *Serbest zamanlarında spor merkezlerinde devam eden bireylerin; katıldıkları egzersiz branşları açısından öfke ve merhamet düzeylerinin karşılaştırılması*. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinden edinilmiştir. (Tez No.627577)
- Zengin, A., & Karagün, E. (2021). Serbest zamanlarında spor merkezlerine devam eden bireylerin egzersiz branşları açısından öfke ve merhamet düzeyleri. *Turkish Studies*, 16(1), 453-471.



EKLER

EK 1. Etik Kurul Raporu



T.C. BAYBURT ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARARI

Karar Sayısı : 2021/24

Karar Tarihi : 29/01/2021
Oturum Sayısı : 03

Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından, Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü'nün 19.01.2021 tarihli ve E-93265200-730.08.03-2350 sayılı yazısına istinaden, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda görevli Dr. Öğr. Üyesi İzzet UÇAN'ın danışmanlığını yürüttüğü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden 192223007 numaralı Ahmet SAVAS'ın "Üniversite Öğrencilerinin Merhamet Düzeylerinin Spor Yapıp Yapmama Durumlarına Göre İncelenmesi" başlıklı araştırma tez çalışmasında araştırma grubuna online olarak uygulayacağı anket formu Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenmiş olup, toplantıya katılan kurul üyelerince araştırmanın etik ilkelerine uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof. Dr. Mutlu TÜRKMEN
Kurul Başkanı



Bayburt Üniversitesi Rektörlüğü Dede Korkut Kampüsü 69000 – BAYBURT Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat: Nuri Turan
Telefon: (0 458) 211 11 28 Faks: (0 458) 211 11 30
Elektronik Ağı: www.bayburt.edu.tr E-Posta: hmusavirligi@bayburt.edu.tr

EK 2. Veri Toplama Aracı

Bu araştırma, Bayburt Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında, Bayburt Üniversitesi Etik Kurulunun 08/02/2021 tarih ve E-51694156-050.99-4858 sayılı onayıyla, Doç. Dr. Öztürk AĞIRBAŞ ve Doç. Dr. İzzet UÇAN'ın danışmanlıklarında ‘‘Antrenörlerin Duygularını İfade Etmede Çeşitli Demografik Özelliklerin Etkisinin İncelenmesini amaçlayan Yüksek Lisans Tezi olarak tasarlandı. Katılımın gönüllülük esasına dayanmakta olduğunu ve elde edilecek verilerin yukarıda ifade edilen bilimsel araştırma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağını taahhüt ederim.

Ahmet SAVAŞ
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Bölüm: Kişisel Bilgi Formu

Yaş: ☐ 18 - 21 ☐ 22 – 25 ☐ 26 – 29 ☐ 30 Yaş ve üzeri

Cinsiyet: ☐ Kadın ☐ Erkek

Gelir Durumu : ☐ 2825 TL ve Altı ☐ 2826 TL - 5652 TL arası ☐ 5653 TL ve Üzeri

Aktif Spor Yapma Durumu: ☐ Yapıyor ☐ Yapmıyor

Yapılan Spor Türü: ☐ Takım ☐ Bireysel

Haftalık Spor Yapma Süresi Süresi: ☐ 1-4 saat ☐ 5-9 saat ☐ 10 saat ve üzeri

2. Bölüm: Merhamet Ölçeği

	Hiçbir Zaman	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her Zaman
1. İnsanlar benim karşımda ağladıklarında genellikle hiçbir şey hissetmem.					
2. Bazen insanlar kendi problemlerinden bahsettiklerinde, umurumda değilmiş gibi hissederim.					
3. Kendimi acı çeken insanlara karşı duygusal olarak yakın hissetmem.					
4. İnsanlar benimle konuşurken, onlara tüm dikkatimi veririm.					
5. İnsanlar bana üzüntülerini anlattıkları zaman kendimi onlardan uzaklaşmış hissederim.					
6. Birisi zor bir duruma düştüğünde ona yardım etmeye çalışırım.					
7. İnsanlar bana dertlerini anlattıklarında çoğunlukla duymazdan gelirim.					
8. Zor zamanlarında insanların yanında bulunmayı severim.					
9. Bana hiçbir şey söylemeseler bile insanların üzgün olduklarını fark ederim.					
10. İnsanlar üzgün olduklarında, onlarla yakınlık kuramam gibi gelir.					
11. Herkes bazen kendini kötü hisseder, bu insan olmanın bir parçasıdır.					
12. İnsanlar çökkün olduklarında, bazen onlardan soğuduğumu hissederim.					
13. İnsanlar bana sorunlarını anlattıklarında, onları sabırla dinlerim.					
14. Diğer insanların sorunlarının beni ilgilendirmediğini düşünürüm.					
15. Tüm insanların zayıf yönleri olduğunu ve kimsenin mükemmel olmadığını kabullenmek önemlidir.					
16. İnsanlar mutsuz olduğunda onların yardımına koşarım.					
17. Başkalarıyla farklılıklarına rağmen herkesin acıyı tıpkı benim gibi hissettiğini bilirim					
18. İnsanlar sıkıntılı olduklarında, onlarla genellikle başkalarının ilgilenmesini isterim.					
19. Başkalarının sorunlarıyla ilgili pek fazla düşünmem.					
20. Acı çekmek tüm insanlar için ortak bir yaşantıdır.					
21. İnsanlar bana sıkıntılarını anlattıklarında, objektif bir tutum takınmaya çalışırım.					
22. İnsanlar ıstırap çekerken, onlarla iletişim kuramam.					
23. Çok acı çeken insanlardan uzak durmaya çalışırım.					
24. İnsanlar üzgün olduklarında, onları rahatlatmaya çalışırım.					

ÖZGEÇMİŞ

.... yılında’da doğan Ahmet SAVAŞ, yılında Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor bölümünden mezun oldu. Mezun olduktan sonra Okulunda atanan SAVAŞ, halen görevini aynı okulda devam etmektedir. Yüksek lisans eğitimineyılında Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor alanında başlamıştır.

